

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PRIIT PIKAMÄE
της 11ης Δεκεμβρίου 2019¹

Υπόθεση C-457/18

**Δημοκρατία της Σλοβενίας
κατά**

Δημοκρατίας της Κροατίας

«Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 259 ΣΛΕΕ – Ενστάσεις αναρμοδιότητας και απαραδέκτου – Καθορισμός των κοινών συνόρων μεταξύ δύο κρατών μελών – Συνοριακή διαφορά μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας – Σύμβαση διαιτησίας – Διαδικασία διαιτησίας – Γνωστοποίηση από τη Δημοκρατία της Κροατίας θέτουσα τέλος στη σύμβαση – Μερική διαιτητική απόφαση και οριστική διαιτητική απόφαση εκδοθείσες από το διαιτητικό δικαστήριο – Ισχύς και αποτελέσματα της “οριστικής διαιτητικής αποφάσεως”»

1. Όταν κράτος μέλος ασκεί ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, προσφυγή λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, είναι το Δικαστήριο αρμόδιο να αποφανθεί σε περίπτωση που οι ισχυρισμοί περί παραβάσεων του δικαίου της Ένωσης στηρίζονται στους όρους «διαιτητικής αποφάσεως», εκδοθείσας κατ’ εφαρμογήν διμερούς διαιτητικής συμβάσεως που εμπίπτει στο δημόσιο διεθνές δίκαιο, αλλά στην οποία ένας εκ των διαδίκων δεν αναγνωρίζει καμία νομική ισχύ; Αυτό είναι το κύριο ερώτημα που τίθεται στην παρούσα υπόθεση, η οποία αποτελεί μία από τις σπάνιες περιπτώσεις διακρατικής προσφυγής λόγω παραβάσεως, δυνάμει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ², του οποίου το πρώτο εδάφιο προβλέπει ότι κράτος μέλος «δύνатаι να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν κρίνει ότι άλλο κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωση του εκ των Συνθηκών».

2. Με την προσφυγή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ζητεί, μεταξύ άλλων, από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Δημοκρατία της Κροατίας παρέβη τα άρθρα 2 και 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ καθώς και σειρά κανόνων του παραγώγου δικαίου στον τομέα της κοινής αλιευτικής πολιτικής, του καθεστώτος διελεύσεως προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) και του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού.

3. Η Δημοκρατία της Κροατίας, πριν από την επί της ουσίας άμυνά της, προέβαλε ενστάσεις αναρμοδιότητας και απαραδέκτου της προσφυγής, οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο των παρουσών προτάσεων, ενστάσεις τις οποίες το Δικαστήριο αποφάσισε να εξετάσει χωριστά, πριν αποφανθεί, ενδεχομένως, επί της ουσίας της υποθέσεως.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² Το άρθρο 259 ΣΛΕΕ αντιστοιχεί στο πρώην άρθρο 170 της Συνθήκης ΕΟΚ και στο άρθρο 227 της Συνθήκης ΕΚ. Όσον αφορά τις προσφυγές βάσει των διατάξεων αυτών, βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 1979, Γαλλία κατά Ηνωμένου Βασιλείου (141/78, EU:C:1979:225), της 16ης Μαΐου 2000, Βέλγιο κατά Ισπανίας (C-388/95, EU:C:2000:244), της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Ισπανία κατά Ηνωμένου Βασιλείου (C-145/04, EU:C:2006:543), της 16ης Οκτωβρίου 2012, Ουγγαρία κατά Σλοβακίας (C-364/10, EU:C:2012:630), και της 18ης Ιουνίου 2019, Αυστρία κατά Γερμανίας (C-591/17, EU:C:2019:504).

4. Επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν η συννοριακή διαφορά μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, η προσπάθεια επιλύσεώς της και η διαιτητική διαδικασία στην οποία οδήγησε αποτελούν ζητήματα δημοσίου διεθνούς δικαίου που μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση προσφυγής λόγω παραβάσεως, ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ. Στις παρούσες προτάσεις, θα εξηγήσω τους λόγους για τους οποίους, κατά την άποψή μου, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της παρούσας προσφυγής όπως υποστηρίζει η Δημοκρατία της Κροατίας. Επιπλέον, προτείνω να γίνει δεκτό το αίτημα της Δημοκρατίας της Κροατίας να αποσυρθεί από τη δικογραφία η νομική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που περιλαμβάνεται στο παράρτημα C.2 της απαντήσεως της Δημοκρατίας της Σλοβενίας.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το διεθνές δίκαιο

1. Η σύμβαση διαιτησίας

5. Η τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της συμβάσεως που υπεγράφη στις 4 Νοεμβρίου 2009 μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (στο εξής: σύμβαση διαιτησίας) αναφέρει τα ειρηνικά μέσα για την επίλυση διαφορών τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 33 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών³. Στο πλαίσιο αυτό, με το άρθρο 1 της συμβάσεως διαιτησίας συνιστάται διαιτητικό δικαστήριο.

6. Το άρθρο 2 της συμβάσεως αυτής προβλέπει τη σύνθεσή του και, μεταξύ άλλων, τον τρόπο ορισμού των μελών του καθώς και τον τρόπο αντικαταστάσεως αυτών.

7. Το άρθρο 3 της συμβάσεως διαιτησίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποστολή του διαιτητικού δικαστηρίου», προβλέπει, στην παράγραφό του 1, ότι το διαιτητικό δικαστήριο καθορίζει (α) τη συννοριακή γραμμή μεταξύ της Κροατίας και της Σλοβενίας (β) το σημείο συνδέσεως της Σλοβενίας στην ανοικτή θάλασσα και (γ) το καθεστώς για τη χρήση των αντίστοιχων θαλάσσιων περιοχών. Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού ορίζει τον τρόπο καθορισμού του αντικειμένου της διαφοράς. Η παράγραφος 3 του εν λόγω άρθρου προβλέπει ότι το διαιτητικό δικαστήριο εκδίδει απόφαση επί της διαφοράς. Κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, το διαιτητικό δικαστήριο είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της συμβάσεως διαιτησίας.

8. Κατά το άρθρο 4, στοιχείο α, της συμβάσεως διαιτησίας, το διαιτητικό δικαστήριο, εφαρμόζοντας τις διατάξεις που περιέχονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α, της συμβάσεως αυτής, εφαρμόζει τους κανόνες και τις αρχές του διεθνούς δικαίου. Κατά το άρθρο 4, στοιχείο β, της εν λόγω συμβάσεως, το διαιτητικό δικαστήριο, εφαρμόζοντας τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία β και γ, εφαρμόζει το διεθνές δίκαιο, την ευθυδικία και την αρχή των σχέσεων καλής γειτονίας, προκειμένου να επιτευχθεί δίκαιο αποτέλεσμα, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων.

9. Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της συμβάσεως διαιτησίας ορίζει ότι, εκτός αντιθέτων διατάξεων, το διαιτητικό δικαστήριο θα διεξαγάγει τη διαδικασία σύμφωνα με τους προαιρετικούς κανόνες του Cour permanente d'arbitrage (Μόνιμου Διαιτητικού Δικαστηρίου, στο εξής: CPA) για τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ δύο κρατών. Η παράγραφος 4 του άρθρου αυτού προβλέπει ότι το διαιτητικό δικαστήριο αποφασίζει, κατά πλειοψηφία, επί κάθε ζητήματος της διαδικασίας, το συντομότερο δυνατό, μετά από διαβούλευση με τα μέρη.

³ Υπεγράφη στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου 1945.

10. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της συμβάσεως διαιτησίας ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι το διαιτητικό δικαστήριο, αφότου εξετάσει δεόντως όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, εκδίδει την απόφασή του το συντομότερο δυνατό. Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού ορίζει ότι η διαιτητική απόφαση δεσμεύει τα μέρη και συνιστά οριστικό διακανονισμό της διαφοράς. Κατά την παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, τα μέρη θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή της διαιτητικής αποφάσεως, συμπεριλαμβανομένης, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο, της τροποποίησης της εθνικής νομοθεσίας, εντός έξι μηνών από της εκδόσεως της διαιτητικής αποφάσεως.

11. Δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, της συμβάσεως διαιτησίας, η Δημοκρατία της Σλοβενίας θα άρει τις επιφυλάξεις της όσον αφορά το άνοιγμα και το κλείσιμο των κεφαλαίων της διαπραγματεύσεως σχετικά με την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν το εμπόδιο αφορά τη διαφορά.

12. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, της συμβάσεως διαιτησίας, όλες οι διαδικαστικές προθεσμίες που ορίζονται στην εν λόγω σύμβαση εφαρμόζονται από την ημερομηνία υπογραφής από τη Δημοκρατία της Κροατίας της Συνθήκης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Κροατίας σχετικά με την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁴ (στο εξής: Συνθήκη Προσχωρήσεως).

2. Η Σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των Συνθηκών

13. Η Σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των Συνθηκών, της 23ης Μαΐου 1969⁵ (στο εξής: Σύμβαση της Βιέννης), προβλέπει, στην παράγραφο 1 του άρθρου 60, το οποίο φέρει τον τίτλο «Λήξης ή αναστολή εφαρμογής της συνθήκης συνεπεία παραβιάσεώς της»:

«Ουσιώδης παραβίασις διμερούς συνθήκης εκ μέρους, παρέχει το δικαίωμα εις το έτερον μέρος να επικαλεσθή την παραβίασιν ταύτην ως λόγον λήξεως ή αναστολής εφαρμογής της συνθήκης εν όλω ή εν μέρει.»

B. Το δίκαιο της Ένωσης

1. Η Πράξη Προσχωρήσεως

14. Το άρθρο 15 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας και των προσαρμογών της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας⁶ (στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως), η οποία προσαρτάται στη Συνθήκη Προσχωρήσεως, ορίζει:

«Οι πράξεις που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙΙ προσαρμόζονται όπως προβλέπεται στο εν λόγω Παράρτημα.»

15. Το παράρτημα ΙΙΙ της Πράξεως αυτής προβλέπει, στο σημείο του 5, τις προσαρμογές που πρέπει να γίνουν στον κανονισμό σχετικά με την κοινή αλιευτική πολιτική⁷ που ίσχυε κατά τον χρόνο της εν λόγω προσχωρήσεως. Το σημείο 5 προβλέπει ότι, στο παράρτημα Ι του κανονισμού αυτού, προστίθενται τα σημεία 11 και 12, τα οποία φέρουν, αντιστοίχως, τους τίτλους «Παράκτια ύδατα της

⁴ ΕΕ 2012, L 112, σ. 10.

⁵ *Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1155, σ. 331.

⁶ ΕΕ 2012, L 112, σ. 21.

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) 2371/2002 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων, στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΕΕ 2002, L 358, σ. 59).

Κροατίας» και «Παράκτια ύδατα της Σλοβενίας». Τα εν λόγω σημεία 11 και 12 περιλαμβάνουν παραπομπή στις υποσημειώσεις 2 και 3, κατά τις οποίες «[τ]ο ανωτέρω καθεστώς θα εφαρμοστεί από την ημερομηνία πλήρους εφαρμογής της διαιτητικής απόφασης που προέκυψε από τη συμφωνία διαιτησίας μεταξύ της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, η οποία υπεγράφη στη Στοκχόλμη στις 4 Νοεμβρίου 2009».

2. Το παράγωγο δίκαιο

α) Ο κανονισμός (ΕΕ) 1380/2013

16. Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την κοινή αλιευτική πολιτική⁸, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικοί κανόνες πρόσβασης στα ύδατα», ορίζει, στις παραγράφους του 1 και 2:

«1. Τα αλιευτικά σκάφη της Ένωσης έχουν ίση πρόσβαση σε ύδατα και πόρους σε όλα τα ύδατα της Ένωσης εκτός από τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2 και 3, με την επιφύλαξη των μέτρων που αποφασίζονται σύμφωνα με το μέρος III.

2. Στα ύδατα έως 12 ναυτικά μίλια από τις γραμμές βάσης που τελούν υπό την κυριαρχία ή δικαιοδοσία τους, τα κράτη μέλη εξουσιοδοτούνται, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, να περιορίζουν την αλιεία στα αλιευτικά σκάφη τα οποία αλιεύουν κατά παράδοση στα ύδατα αυτά από λιμένες παρακείμενων ακτών, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων για τα αλιευτικά σκάφη της Ένωσης που φέρουν τη σημαία άλλων κρατών μελών στο πλαίσιο υφιστάμενων σχέσεων γειτονίας μεταξύ κρατών μελών, και των ρυθμίσεων του Παραρτήματος Ι που καθορίζουν για κάθε κράτος μέλος τις γεωγραφικές ζώνες εντός των παράκτιων ζωνών άλλων κρατών μελών στις οποίες ασκούνται αλιευτικές δραστηριότητες καθώς και τα είδη τα οποία αφορούν. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τους περιορισμούς που προβλέπουν σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.»

17. Το παράρτημα Ι του κανονισμού 1380/2013, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πρόσβαση σε παράκτια ύδατα υπό την έννοια του άρθρου 5 παράγραφος 2», στα σημεία του 8 και 10, που φέρουν, αντιστοίχως, τους τίτλους «Παράκτια ύδατα της Κροατίας» και «Παράκτια ύδατα της Σλοβενίας», παραπέμπει στις υποσημειώσεις 2 και 3, κατά τις οποίες «[τ]ο ανωτέρω καθεστώς εφαρμόζεται από την ημερομηνία πλήρους εφαρμογής της διαιτητικής απόφασης που προέκυψε από τη συμφωνία διαιτησίας μεταξύ της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, η οποία υπεγράφη στη Στοκχόλμη στις 4 Νοεμβρίου 2009».

18. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας επικαλείται επίσης τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής⁹, και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 404/2011 της Επιτροπής, της 8ης Απριλίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009¹⁰.

8 Κανονισμός σχετικά με την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1954/2003 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 639/2004 και της απόφασης 2004/585/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 354, σ. 22).

9 Κανονισμός περί τροποποιήσεως των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 847/96, (ΕΚ) αριθ. 2371/2002, (ΕΚ) αριθ. 811/2004, (ΕΚ) αριθ. 768/2005, (ΕΚ) αριθ. 2115/2005, (ΕΚ) αριθ. 2166/2005, (ΕΚ) αριθ. 388/2006, (ΕΚ) αριθ. 509/2007, (ΕΚ) αριθ. 676/2007, (ΕΚ) αριθ. 1098/2007, (ΕΚ) αριθ. 1300/2008, (ΕΚ) αριθ. 1342/2008 και καταργήσεως των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2847/93, (ΕΚ) αριθ. 1627/94 και (ΕΚ) αριθ. 1966/2006 (ΕΕ 2009, L 343, σ. 1).

10 ΕΕ 2011, L 112, σ. 1.

β) Ο κώδικας συνόρων του Σένγκεν

19. Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν)¹¹ (στο εξής: κώδικας συνόρων του Σένγκεν), το οποίο φέρει τον τίτλο «Θεμελιώδη δικαιώματα», προβλέπει ότι, «[κ]ατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη συμμορφώνονται πλήρως προς τη συναφή ενωσιακή νομοθεσία, [...] το σχετικό διεθνές δίκαιο, [...] τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση σε διεθνή προστασία».

20. Το άρθρο 13 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν καθιερώνει επιτήρηση των συνόρων, η οποία, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, «έχει ως κύριο σκοπό να εμποδίσει τη μη επιτρεπόμενη διέλευση των συνόρων, να καταπολεμήσει τη διασυνοριακή εγκληματικότητα και να λάβει μέτρα κατά των ατόμων που διήλθαν τα σύνορα παρανόμως». Οι λεπτομέρειες σχετικά με την επιτήρηση αυτή ορίζονται στις παραγράφους 2 έως 5 του άρθρου αυτού και στο παράρτημα V, μέρος A, του κώδικα αυτού.

21. Το άρθρο 17 του εν λόγω κώδικα επιβάλλει υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι τα «κράτη μέλη αλληλοβοηθούνται και διατηρούν στενή και μόνιμη συνεργασία μεταξύ τους με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή του ελέγχου των συνόρων, σύμφωνα με τα άρθρα 7 έως 16» και ότι «[α]νταλλάσσουν μεταξύ τους όλες τις αναγκαίες για τον σκοπό αυτό πληροφορίες».

γ) Η οδηγία 2014/89/ΕΕ

22. Η αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό¹², αναφέρει:

«Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (UNCLOS) αναφέρει στο προοίμιο ότι τα θέματα που αφορούν τη χρήση του ωκεάνιου χώρου είναι στενά αλληλένδετα και πρέπει να εξεταστούν στο σύνολό τους. Ο σχεδιασμός του ωκεάνιου χώρου συνιστά λογικά το επόμενο στάδιο που θα επιτρέψει τη διάρθρωση των υποχρεώσεων και της χρήσης των δικαιωμάτων που χορηγούνται στο πλαίσιο της UNCLOS και αποτελεί πρακτικό εργαλείο για την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη ώστε να τηρούν τις υποχρεώσεις τους.»

23. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας:

«Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τα κυριαρχικά δικαιώματα και τη δικαιοδοσία των κρατών μελών επί των θαλασσίων υδάτων, τα οποία απορρέουν από τις σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου, ιδίως δε από την UNCLOS. Ειδικότερα, η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγει τη χάραξη και την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της UNCLOS.»

24. Το άρθρο 11 παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/89 προβλέπει:

«Στα πλαίσια της διαδικασίας σχεδιασμού και διαχείρισης, τα κράτη μέλη που μοιράζονται θαλάσσια ύδατα συνεργάζονται με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια είναι συντονισμένα και έχουν συνοχή σε όλη τη σχετική θαλάσσια περιοχή. Η συνεργασία λαμβάνει υπόψη, ιδίως, ζητήματα διακρατικού χαρακτήρα.»

¹¹ ΕΕ 2016, L 77, σ. 1.

¹² ΕΕ 2014, L 257, σ. 135.

II. Τα πραγματικά περιστατικά και η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

25. Στις 25 Ιουνίου 1991, η Σλοβενία και η Κροατία κήρυξαν την ανεξαρτησία τους από την Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας. Κατά τα έτη 1992 έως 2001, η Δημοκρατία της Κροατίας και η Δημοκρατία της Σλοβενίας επιχείρησαν να επιλύσουν το ζήτημα της οριοθετήσεως των χερσαίων και των θαλάσσιων συνόρων με διμερείς διαπραγματεύσεις.

26. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Μαΐου 2004.

27. Στις 4 Νοεμβρίου 2009, η Δημοκρατία της Κροατίας και η Δημοκρατία της Σλοβενίας υπέγραψαν σύμβαση διαιτησίας με σκοπό την επίλυση της συνοριακής διαφοράς τους, δυνάμει της οποίας συμβάσεως δεσμεύτηκαν να συμμορφωθούν προς την απόφαση διαιτητικού δικαστηρίου το οποίο συστάθηκε προς τούτο. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 29 Νοεμβρίου 2010.

28. Στις 9 Δεκεμβρίου 2011, υπεγράφη, μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης και της Δημοκρατίας της Κροατίας, η Συνθήκη Προσχώρησης. Η εν λόγω Συνθήκη Προσχώρησης, που κυρώθηκε τον Ιανουάριο 2012 από τη Δημοκρατία της Κροατίας, δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 24 Απριλίου 2012. Η Δημοκρατία της Κροατίας έγινε μέλος της Ένωσης την 1η Ιουλίου 2013.

29. Στις 17 Ιανουαρίου 2012, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 1, της συμβάσεως διαιτησίας, η Δημοκρατία της Κροατίας και η Δημοκρατία της Σλοβενίας όρισαν τον πρόεδρο και δύο από τα μέλη του διαιτητικού δικαστηρίου¹³. Στο τέλος του Ιανουαρίου του ίδιου έτους, ορίστηκαν τα δύο μέλη του δικαστηρίου που έπρεπε να επιλεγούν από τα μέρη, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, της συμβάσεως διαιτησίας¹⁴. Οι λεπτομέρειες του τρόπου ορισμού συμφωνήθηκαν γραπτώς τον Απρίλιο του 2012 και το CPA¹⁵ ορίστηκε ως το όργανο στο οποίο ανατέθηκαν χρέη γραμματείας¹⁶ από τα δύο εν λόγω κράτη¹⁷. Εξάλλου, κατά το άρθρο 6, εδάφιο 2, της συμβάσεως διαιτησίας, το διαιτητικό δικαστήριο έπρεπε να διεξαγάγει τη διαδικασία σύμφωνα με τους προαιρετικούς κανόνες του CPA για τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ δύο κρατών¹⁸.

30. Η έγγραφη διαδικασία άρχισε στις 11 Φεβρουαρίου 2013 και η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη μεταξύ της 2ας και της 13ης Ιουνίου 2014.

31. Από τα έγγραφα της Δημοκρατίας της Κροατίας προκύπτει ότι, κατά τη διαδικασία της διαιτησίας, ανέκυψε παρεμπόδιον ζήτημα λόγω της ex parte επικοινωνίας μεταξύ του ορισμένου από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας διαιτητή και του εκπροσώπου του εν λόγω κράτους ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου κατά τη διάρκεια των διασκέψεων του δικαστηρίου αυτού. Κατόπιν της δημοσιεύσεως ορισμένων άρθρων στον Τύπο, τα δύο πρόσωπα τα οποία αφορούσαν οι δημοσιεύσεις παραιτήθηκαν από τα καθήκοντα του διαιτητή και του εκπροσώπου. Στις 30 Ιουλίου 2015, παραιτήθηκε και ο διαιτητής που είχε αρχικά ορισθεί από τη Δημοκρατία της Κροατίας.

13 Σκέψη 17 της μερικής διαιτητικής αποφάσεως που εκδόθηκε στις 30 Ιουνίου 2016 από το διαιτητικό δικαστήριο (στο εξής: μερική διαιτητική απόφαση).

14 Σκέψη 18 της μερικής διαιτητικής αποφάσεως.

15 Το CPA αποτελείται από 122 συμβαλλόμενα μέρη που έχουν προσχωρήσει στη μία ή στην άλλη από τις ιδρυτικές συμβάσεις του CPA ή και στις δύο. Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσχώρησε στις δύο συμβάσεις την 1η Οκτωβρίου 1996 και στις 29 Μαρτίου 2004, αντιστοίχως. Η Δημοκρατία της Κροατίας προσχώρησε στη σύμβαση του 1899 στις 7 Οκτωβρίου 1998. Βλ. <https://pca-cpa.org/fr/about/introduction/contracting-parties/>.

16 Βλ. σκέψη 148 της οριστικής διαιτητικής αποφάσεως που εκδόθηκε στις 29 Ιουνίου 2017 από το διαιτητικό δικαστήριο (στο εξής: επίμαχη διαιτητική απόφαση).

17 Σκέψη 19 της μερικής διαιτητικής αποφάσεως.

18 Διαθέσιμοι στο <https://pca-cpa.org/fr/documents/pca-conventions-and-rules/>

32. Με έγγραφο που απηύθυνε στο διαιτητικό δικαστήριο στις 24 Ιουλίου 2015, η Δημοκρατία της Κροατίας γνωστοποίησε σε αυτό την έντονη ανησυχία της σχετικά με την επίμαχη *ex parte* επικοινωνία, η οποία, κατά την άποψή της, δημιουργούσε σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ακεραιότητα και την αμεροληψία της όλης διαδικασίας διαιτησίας και ζήτησε την προσωρινή αναστολή της ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου διαδικασίας¹⁹.

33. Στις 29 Ιουλίου 2015, το Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Κροατίας ενέκρινε ομοφώνως ψήφισμα σχετικά με την υποχρέωση της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας να κινήσει διαδικασία καταγγελίας της συμβάσεως διαιτησίας.

34. Με ρηματική διακοίνωση της 30ής Ιουλίου 2015, η Δημοκρατία της Κροατίας ενημέρωσε τη Δημοκρατία της Σλοβενίας ότι θεωρούσε ότι είχε δικαίωμα να θέσει τέλος στη σύμβαση διαιτησίας²⁰, λόγω ουσιώδους παραβιάσεως από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας της εν λόγω συμβάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 60, παράγραφος 1, της Συμβάσεως της Βιέννης. Η Δημοκρατία της Κροατίας διευκρίνισε ότι η διακοίνωση αυτή συνιστούσε γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συμβάσεως της Βιέννης, με την οποία εξέφρασε την πρόθεση να θέσει αμέσως τέλος στη σύμβαση διαιτησίας. Η Δημοκρατία της Κροατίας εξήγησε ότι θεωρούσε ότι η αμεροληψία και η ακεραιότητα της διαιτητικής διαδικασίας έχουν ανεπανόρθωτα στιγματιστεί, με συνέπεια την πρόδηλη προσβολή των δικαιωμάτων της. Το διαιτητικό δικαστήριο έλαβε αντίγραφο της εν λόγω ρηματικής διακοινώσεως.

35. Με έγγραφο της 31ης Ιουλίου 2015, η Δημοκρατία της Κροατίας ενημέρωσε το διαιτητικό δικαστήριο για την απόφασή της να θέσει τέλος στη σύμβαση διαιτησίας, εξηγώντας τους λόγους της λήξεως αυτής.

36. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας όρισε νέο μέλος, το οποίο, όμως, παραιτήθηκε από τα καθήκοντα του διαιτητή στις 3 Αυγούστου 2015. Εν συνεχεία, ο πρόεδρος του διαιτητικού δικαστηρίου όρισε δύο νέους διαιτητές στις δύο κενές θέσεις, σύμφωνα με τη διαδικασία αντικαταστάσεως διαιτητή που προβλέπεται στο άρθρο 2 της συμβάσεως διαιτησίας.

37. Με έγγραφο της 1ης Δεκεμβρίου 2015, το διαιτητικό δικαστήριο κάλεσε τους δύο διαδίκους να υποβάλουν νέα αιτήματα και να αγορεύσουν «σχετικά με τις νομικές συνέπειες των ζητημάτων που έθεσε η [Δημοκρατία της Κροατίας] με τα από 24 και 31 Ιουλίου 2015 έγγραφά της». Το διαιτητικό δικαστήριο έθεσε προθεσμία στους δύο διαδίκους να υποβάλουν τα έγγραφά τους το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2016 (η Δημοκρατία της Κροατίας) και έως τις 26 Φεβρουαρίου 2016 (η Δημοκρατία της Σλοβενίας). Επιπλέον, το διαιτητικό δικαστήριο ενημέρωσε τους δύο διαδίκους για την πρόθεσή του να οργανώσει επ' ακροατηρίου συζήτηση επί των ζητημάτων αυτών στις 17 Μαρτίου 2016.

38. Στις 17 Μαρτίου 2016, έλαβε χώρα δημόσια συνεδρίαση σχετικά με τα ζητήματα αυτά. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας κατέθεσε γραπτό υπόμνημα και έλαβε μέρος στη δημόσια συνεδρίαση. Η Δημοκρατία της Κροατίας δεν μετέσχε σε αυτήν.

39. Στις 30 Ιουνίου 2016, το διαιτητικό δικαστήριο αποφάνθηκε επί του παρεμπόπτοντος δικονομικού ζητήματος εκδίδοντας μερική απόφαση. Το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι έχοντας *ex parte* επικοινωνία με τον διαιτητή που είχε αρχικώς ορίσει, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ενήργησε κατά παράβαση των διατάξεων της συμβάσεως διαιτησίας. Ωστόσο, η φύση των παραβιάσεων αυτών δεν παρέσχε στη Δημοκρατία της Κροατίας τη δυνατότητα να θέσει τέλος τη σύμβαση διαιτησίας και

19 Παράρτημα Β.6 της ενστάσεως απαραδέκτου.

20 Βλ. παράρτημα Β.6 της ενστάσεως απαραδέκτου και σκέψη 84 της μερικής διαιτητικής αποφάσεως.

αυτή εξακολουθούσε να ισχύει. Κατά το διαιτητικό δικαστήριο, η εν λόγω παραβίαση δεν επηρέαζε τη δυνατότητα του διαιτητικού δικαστηρίου να εκδώσει, με την τροποποιημένη σύνθεση του, οριστική απόφαση κατά τρόπο ανεξάρτητο και αμερόληπτο. Επομένως, το διαιτητικό δικαστήριο συνήγαγε ότι δεν υφίστατο εμπόδιο για τη συνέχιση της διαδικασίας σύμφωνα με τη σύμβαση διαιτησίας.

40. Στις 29 Ιουνίου 2017, το διαιτητικό δικαστήριο εξέδωσε οριστική διαιτητική απόφαση με αντικείμενο τον καθορισμό των χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων των δύο κρατών, της οποίας, όμως, την ισχύ και επομένως κάθε δεσμευτικό αποτέλεσμα αμφισβητεί η Δημοκρατία της Κροατίας.

41. Στις 16 Μαρτίου 2018, η Δημοκρατία της Σλοβενίας κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, υποβάλλοντας στην Επιτροπή καταγγελία για παράβαση, από τη Δημοκρατία της Κροατίας, του δικαίου της Ένωσης.

42. Η Επιτροπή δεν διατύπωσε αιτιολογημένη γνώμη εντός της προθεσμίας των τριών μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 259 ΣΛΕΕ.

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

43. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Ιουλίου 2018, η Δημοκρατία της Σλοβενίας άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

44. Με χωριστό δικόγραφο της 21ης Δεκεμβρίου 2018, η Δημοκρατία της Κροατίας προέβαλε ένσταση απαραδέκτου της υπό κρίση προσφυγής δυνάμει του άρθρου 151 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Η Δημοκρατία της Κροατίας ζητεί, κυρίως, να απορριφθεί η υπό κρίση προσφυγή στο σύνολό της ως απαράδεκτη, για τον λόγο ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των αιτημάτων που υπέβαλε η Δημοκρατία της Σλοβενίας βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ. Επικουρικώς, υποβάλλει το ίδιο αίτημα για τον λόγο ότι η προσφυγή δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με το άρθρο 120 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

45. Στις 12 Φεβρουαρίου 2019, η Δημοκρατία της Σλοβενίας υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως αυτής. Ζητεί να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της υπό κρίση προσφυγής βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ και ότι η προσφυγή πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 120 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

46. Με απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, το Δικαστήριο αποφάσισε να αναθέσει την υπόθεση στο τμήμα μείζονος συνθέσεως προκειμένου να αποφανθεί επί της ενστάσεως απαραδέκτου.

47. Με έγγραφο της Γραμματείας του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 2019, το Δικαστήριο κάλεσε την Επιτροπή, βάσει του άρθρου 24, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να απαντήσει γραπτώς, ή ενδεχομένως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σε ερωτήσεις σχετικές με τις διατάξεις του κανονισμού 1380/2013.

48. Με έγγραφο της 31ης Μαΐου 2019, η Δημοκρατία της Κροατίας ζήτησε από το Δικαστήριο να αποσύρει από τη δικογραφία το εσωτερικό έγγραφο εργασίας της Επιτροπής σχετικά με τη γνωμοδότηση της νομικής της υπηρεσίας, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα C.2 της απαντήσεως της Δημοκρατίας της Σλοβενίας στην ένσταση απαραδέκτου²¹.

49. Με έγγραφο της Γραμματείας του Δικαστηρίου της 20ής Ιουνίου 2019, το Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της εν λόγω αιτήσεως.

²¹ Το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί της ενστάσεως αυτής.

50. Στις 28 Ιουνίου 2019, η Επιτροπή κατέθεσε τις εν λόγω παρατηρήσεις. Με χωριστό έγγραφο, την ίδια ημέρα, η Επιτροπή απάντησε στις ερωτήσεις που της κοινοποιήθηκαν στις 7 Ιουνίου 2019.

51. Στις 8 Ιουλίου 2019 διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση, παρουσία της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, δεόντως εκπροσωπούμενων.

52. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ερωτηθείσα επί του ζητήματος αυτού, η Δημοκρατία της Σλοβενίας διευκρίνισε ότι εμμένει στο αίτημά της σχετικά με την παύση των προβαλλομένων παραβάσεων.

IV. Τα επιχειρήματα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας που προβλήθηκαν με την προσφυγή

53. Προς στήριξη της προσφυγής της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας προβάλλει με το δικόγραφο της προσφυγής της έξι αιτιάσεις.

54. Με την πρώτη αιτίασή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, παραβιάζοντας μονομερώς τη δέσμευση που ανέλαβε στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχωρήσεως στην Ένωση να τηρήσει τη διαιτητική απόφαση που θα εκδιδόταν και να σεβαστεί τα σύνορα που θα καθορίζονταν με την επίμαχη διαιτητική απόφαση καθώς και τις λοιπές υποχρεώσεις που θα απέρρεαν από την εν λόγω απόφαση, αρνείται να σεβαστεί, κατά παράβαση του άρθρου 2 ΣΕΕ, την αξία του κράτους δικαίου καθώς και τις αρχές της καλόπιστης συνεργασίας και του δεδικασμένου.

55. Με τη δεύτερη αιτίασή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, αρνούμενη μονομερώς να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από την επίμαχη διαιτητική απόφαση, την εμποδίζει να ασκήσει πλήρως την κυριαρχία της στο σύνολο της χερσαίας και θαλάσσιας επικράτειάς της, τηρουμένων των Συνθηκών και των διατάξεων του παραγώγου δικαίου. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, παραβαίνει την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας που καθιερώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη των σκοπών της Ένωσης, μεταξύ των οποίων την προώθηση και την εδραίωση της ειρήνης και της διαρκώς στενότερης ένωσης των λαών, την επίτευξη των σκοπών των διατάξεων της Ένωσης όσον αφορά το έδαφος των κρατών μελών, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσάπτει στη Δημοκρατία της Κροατίας ότι την εμποδίζει να εκπληρώσει την υποχρέωσή της να θέσει σε εφαρμογή ολόκληρη σειρά πράξεων του παραγώγου δικαίου²².

56. Με την τρίτη αιτίασή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, μη σεβόμενη το σλοβενικό έδαφος ούτε τα σύνορα, παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

57. Συναφώς, η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, αμφισβητώντας τα σύνορα όπως αυτά καθορίστηκαν από την επίμαχη διαιτητική απόφαση, καθώς και αντιτιθέμενη στην οριοθέτησή τους και την εφαρμογή τους, προσβάλλει τα αποκλειστικά δικαιώματα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας επί των χωρικών της υδάτων και την εμποδίζει να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον κανονισμό 1380/2013.

²² Η Δημοκρατία της Σλοβενίας επικαλείται, ιδίως, την οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική) (ΕΕ 2008, L 164, σ. 19), την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ 1992, L 206, σ. 7), τον κανονισμό (ΕΕ) 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ 2014, L 317, σ. 35), καθώς και την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ 2000, L 327, σ. 1).

58. Ειδικότερα, η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσάπτει στη Δημοκρατία της Κροατίας ότι παραβίασε το καθεστώς αμοιβαίας προσβάσεως που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1380/2013, το οποίο έχει εφαρμογή στα δύο αυτά κράτη από της 30ής Δεκεμβρίου 2017 και το οποίο παρέχει σε 25 αλιευτικά σκάφη κάθε ενός εκ των εν λόγω κρατών ελεύθερη πρόσβαση στα χωρικά ύδατα του ετέρου κράτους μέλους, όπως αυτά έχουν οριοθετηθεί βάσει του διεθνούς δικαίου, ήτοι της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως. Συγκεκριμένα, η Δημοκρατία της Κροατίας εμποδίζει την εφαρμογή του καθεστώτος αμοιβαίας προσβάσεως, αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ της νομοθεσίας που θέσπισε προς τούτο η Δημοκρατία της Σλοβενίας και, επιβάλλοντας συστηματικώς κυρώσεις εις βάρος τους, εμποδίζει την ελεύθερη πρόσβαση των Σλοβένων αλιέων στα χωρικά ύδατα που με την επίμαχη διαιτητική απόφαση ορίστηκε ότι ανήκουν στη Δημοκρατία της Σλοβενίας και, κατά μείζονα λόγο, στα κροατικά χωρικά ύδατα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού του καθεστώτος.

59. Με την τέταρτη αιτίασή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι η Δημοκρατία της Κροατίας παραβιάζει το κοινοτικό σύστημα ελέγχου της τηρήσεως των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής (στο εξής: σύστημα ελέγχου) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1224/2009 και τον εκτελεστικό κανονισμό 404/2011, καθόσον, αφενός, την εμποδίζει να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος ελέγχου και, αφετέρου, ασκεί παρανόμως, στα σλοβενικά ύδατα, δικαιώματα τα οποία ανήκουν στη Δημοκρατία της Σλοβενίας ως παράκτιο κράτος. Οι κανονισμοί αυτοί επιβάλλουν στα κράτη μέλη σημαίας δύο υποχρεώσεις, ήτοι υποχρέωση παρακολούθησεως (άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 1224/2009 και άρθρα 21 έως 23 του εκτελεστικού κανονισμού 404/2011) και υποχρέωση γνωστοποίησησεως (άρθρο 15 του κανονισμού 1224/2009 και άρθρα 43 και 44 του εκτελεστικού κανονισμού 404/2011).

60. Με την πέμπτη αιτίασή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι η Δημοκρατία της Κροατίας παραβιάζει τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν, δεδομένου ότι τα σύνορα μεταξύ των δύο κρατών αποτελούν επίσης εξωτερικά σύνορα, στα οποία έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του τίτλου II του εν λόγω κώδικα. Η Δημοκρατία της Κροατίας παραβαίνει τόσο τις υποχρεώσεις ελέγχου των συνόρων που επιβάλλει το άρθρο 17 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν όσο και την υποχρέωση επιτηρήσεως των συνόρων που επιβάλλει το άρθρο 13 του κώδικα αυτού. Επιπλέον, παραβαίνει την υποχρέωση να ενεργεί τηρώντας πλήρως τις σχετικές διατάξεις του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου την οποία προβλέπει το άρθρο 4 του εν λόγω κώδικα, καθόσον αρνείται να αναγνωρίσει την επίμαχη διαιτητική απόφαση.

61. Με την έκτη αιτίασή της, η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, αρνούμενη να αναγνωρίσει την επίμαχη διαιτητική απόφαση με την οποία αποφασίστηκε οριοθέτηση των χωρικών υδάτων μεταξύ των δύο αυτών κρατών μελών και περιλαμβάνοντας τα σλοβενικά χωρικά ύδατα στον θαλάσσιο χωροταξικό της σχεδιασμό²³, παραβαίνει το άρθρο 4, παράγραφος 1, και το άρθρο 8 της οδηγίας 2014/89. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Δημοκρατία της Κροατίας καθιστά επίσης αδύνατη κάθε συνεργασία, πράγμα που συνιστά παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, το οποίο προβλέπει την υποχρέωση συνεργασίας.

²³ Εγκρίθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2017.

V. Σύνοψη των επιχειρημάτων των διαδίκων επί των ενστάσεων αναρμοδιότητας και απαραδέκτου

A. Αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου να εκδικάσει την υπό κρίση υπόθεση

62. Με την πρώτη αιτίαση περί αναρμοδιότητας προβάλλεται ότι έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα οι ισχυρισμοί της Δημοκρατίας της Σλοβενίας. Συναφώς, οι ισχυρισμοί αυτοί, όπως εκτίθενται στην προσφυγή, έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την επίλυση της διαφοράς σχετικά με την ισχύ και τις έννομες συνέπειες της συμβάσεως διαιτησίας και της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως. Πάντως, στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί ούτε επί της εν λόγω διαφοράς ούτε επί τέτοιων παρεπόμενων ισχυρισμών. Συναφώς, από την απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου²⁴ προκύπτει ότι, στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της παραβάσεως υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης αν οι υποχρεώσεις αυτές είναι παρεπόμενες σε σχέση με προηγούμενο διακανονισμό άλλης διαφοράς που δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

63. Με τη δεύτερη αιτίασή της περί αναρμοδιότητας, η Δημοκρατία της Κροατίας υποστηρίζει ότι το πραγματικό αντικείμενο της διαφοράς μεταξύ των δύο κρατών είναι, αφενός, η ερμηνεία και η δυνατότητα εφαρμογής της συμβάσεως διαιτησίας, η οποία δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του δικαίου της Ένωσης, καθώς και, αφετέρου, η ισχύς και οι ενδεχόμενες έννομες συνέπειες της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως.

64. Συναφώς, η Δημοκρατία της Κροατίας υπογραμμίζει ότι αμφισβητεί την ίδια την ύπαρξη της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως, καθόσον εγκύρως κατήγγειλε τη σύμβαση διαιτησίας πριν ακόμη εκδοθεί η απόφαση αυτή. Αν το Δικαστήριο οφείλει να εξετάσει τα ζητήματα αυτά, θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να εξετάσει, πρώτον, το ζήτημα του κύρους της εν λόγω καταγγελίας και των αποτελεσμάτων της, δεύτερον, το ζήτημα αν, μετά την επίμαχη καταγγελία, το διαιτητικό δικαστήριο εξακολουθούσε να υφίσταται, τρίτον, αν το δικαστήριο αυτό είχε το δικαίωμα να αποφασίσει στην περίπτωση που εξακολουθούσε να υφίσταται, και, τέταρτον, αν η επίμαχη καταγγελία έθεσε τέλος στις εργασίες του διαιτητικού δικαστηρίου²⁵. Επιπλέον, στην περίπτωση μιας τέτοιας εξετάσεως, το Δικαστήριο θα κληθεί να εκτιμήσει την αιτιολογία που παρατίθεται στη μερική διαιτητική απόφαση. Πάντως, τέτοια ζητήματα εμπίπτουν στους κανόνες του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, στην ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 60 της Συμβάσεως της Βιέννης καθώς και της συμβάσεως διαιτησίας, που δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του δικαίου της Ένωσης.

65. Με την τρίτη αιτίασή της περί αναρμοδιότητας, η Δημοκρατία της Κροατίας ισχυρίζεται ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί, στο πλαίσιο του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, ούτε επί της ισχύος και των συνεπειών της συμβάσεως διαιτησίας, για τον λόγο ότι αυτή δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του δικαίου της Ένωσης, ούτε επί της ισχύος και των αποτελεσμάτων της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως η οποία φέρεται ότι εκδόθηκε βάσει της εν λόγω συμβάσεως διαιτησίας. Κατά τη Δημοκρατία της Κροατίας, οι συνέπειες που μπορεί να έχει για τη λειτουργία του δικαίου της Ένωσης η επίλυση της διμερούς διαφοράς δεν μπορεί να διευρύνει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου πέραν των όσων προβλέπονται στις Συνθήκες. Επομένως, οι αιτιάσεις της Δημοκρατίας της Σλοβενίας που

²⁴ Απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2010 (C-132/09, EU:C:2010:562).

²⁵ Η Δημοκρατία της Κροατίας υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, ότι, στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί της σημασίας που η αρχή *nemo iudex in causa sua* (ουδείς δύναται να δικάζει υπόθεση που αφορά τον ίδιο) έχει όσον αφορά την αρμοδιότητα του διαιτητικού δικαστηρίου να αποφανθεί, με εν μέρει πανομοιότυπη σύνθεση, επί της δικαιοδοσίας του. Αν το Δικαστήριο κρίνει ότι η σύμβαση διαιτησίας παραμένει έγκυρη, θα πρέπει τότε να αποφανθεί επί των εννόμων συνεπειών της διαιτητικής αποφάσεως η οποία, βάσει της συμβάσεως διαιτησίας, πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή από τα μέρη, αλλά εξακολουθεί να μην έχει τεθεί σε εφαρμογή.

αφορούν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης, η απόφαση όμως επί των οποίων εξαρτάται από τον προηγούμενο διακανονισμό της διαφοράς όσον αφορά την ισχύ και τις ενδεχόμενες έννομες συνέπειες της συμβάσεως διαιτησίας, δεν αρκούν για να καταστήσουν το Δικαστήριο αρμόδιο να εκδικάσει την παρούσα διαφορά βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ.

66. Με την τέταρτη αιτίαση της περί αναρμοδιότητας, η Δημοκρατία της Κροατίας ισχυρίζεται ότι δεν αρκεί, σε αντίθεση με διαφορά που υποβάλλεται στο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 273 ΣΛΕΕ, η διαφορά να είναι συναφής με το δίκαιο της Ένωσης. Οι αιτιάσεις της Δημοκρατίας της Σλοβενίας σχετικά με παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης, οι οποίες όμως εξαρτώνται από τον προηγούμενο διακανονισμό της διαφοράς σχετικά με την ισχύ και τις ενδεχόμενες έννομες συνέπειες της συμβάσεως διαιτησίας, δεν αρκούν για να καταστήσουν το Δικαστήριο αρμόδιο να εκδικάσει την παρούσα διαφορά βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ.

67. Με την πέμπτη αιτίαση περί αναρμοδιότητας, η Δημοκρατία της Κροατίας υπογραμμίζει ότι τυχόν διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι η Δημοκρατία της Κροατίας διέπραξε τις φερόμενες παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης θα είναι το πολύ υποθετική. Το Δικαστήριο όμως δεν είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί υποθετικών παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ.

68. Με την έκτη αιτίαση της περί αναρμοδιότητας, η Δημοκρατία της Κροατίας υποστηρίζει ότι η παρούσα διαφορά δεν εγείρει ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης. Επομένως, στην υπό κρίση υπόθεση η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από την ανάγκη επιλύσεως διαφοράς σχετικής με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και διασφαλίσεως, κατ' αυτόν τον τρόπο, της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου αυτού.

69. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας ζητεί να απορριφθεί η ένσταση αναρμοδιότητας που προέβαλε η Δημοκρατία της Κροατίας.

70. Κατά πρώτον, φρονεί ότι η ένσταση αυτή στηρίζεται στην εσφαλμένη προκείμενη ότι το αίτημά της σκοπεί στη διαπίστωση παραβάσεως από τη Δημοκρατία της Κροατίας των υποχρεώσεων που υπέχει από τη σύμβαση διαιτησίας ή την επίμαχη διαιτητική απόφαση, και όχι από το δίκαιο της Ένωσης. Πρόκειται για προσπάθεια της Δημοκρατίας της Κροατίας να αλλοιώσει μονομερώς το αντικείμενο της προσφυγής.

71. Συναφώς, πρώτον, η Δημοκρατία της Σλοβενίας φρονεί ότι από τις διατάξεις των Συνθηκών και από τη νομολογία προκύπτει ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου εξαρτάται από το αν το προσφεύγον κράτος, με τα αιτήματα της προσφυγής, προβάλλει παραβίαση του δικαίου της Ένωσης ή τη δυνατότητα εφαρμογής του δικαίου αυτού στα αιτήματα αυτά. Η Δημοκρατία της Κροατίας δεν μπορεί να τροποποιήσει προς το συμφέρον της τον τρόπο παρουσιάσεως του αντικειμένου της προσφυγής, όπως αυτό διευκρινίζεται στο δικόγραφο της προσφυγής, ενώ εξυπακούεται ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας, με τα αιτήματα της προσφυγής της, ουδόλως ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει παράβαση υποχρεώσεων που η Δημοκρατία της Κροατίας υπέχει από το διεθνές δίκαιο, αλλά ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει παράβαση υποχρεώσεων που το εν λόγω κράτος μέλος υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης.

72. Δεύτερον, η Δημοκρατία της Σλοβενίας θεωρεί ότι δεν αποκλείεται η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ όταν τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζονται οι ισχυρισμοί περί παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης εμπίπτουν επίσης στο διεθνές δίκαιο. Συναφώς, το μόνο που έχει σημασία είναι ότι αυτά τα πραγματικά περιστατικά αφορούν παράβαση υποχρεώσεων που επιβάλλονται από το δίκαιο της Ένωσης. Ωστόσο, τούτο δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να λάβει υπόψη τους ουσιαστικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου, τους οποίους η Ένωση έχει ενσωματώσει ή είχε την πρόθεση να ενσωματώσει στο νομικό της σύστημα.

73. Τρίτον, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι ούτε η ύπαρξη διμερούς διαφοράς σχετικά με την ερμηνεία πράξεως διεθνούς δικαίου έχουσας εφαρμογή μεταξύ των διαδίκων στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως κράτους μέλους αποκλείει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Ειδικότερα, στην απόφαση Ισπανία κατά Ηνωμένου Βασιλείου²⁶, το Δικαστήριο ερμήνευσε μονομερή δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου, με αντίστοιχο περιεχόμενο με αυτό συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, μολονότι υπήρχε διαφορά μεταξύ των διαδίκων σχετικά με την έννοια αυτής της πράξεως διεθνούς δικαίου.

74. Τέταρτον, για την απόφαση επί του παραδεκτού προσφυγής βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, σημασία έχει μόνον το αν η βάση των αιτημάτων αντιστοιχεί σε «υποχρεώσεις εκ των Συνθηκών». Εσφαλμένως η Δημοκρατία της Κροατίας υπονοεί ότι, προκειμένου να κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα, το Δικαστήριο πρέπει να πεισθεί ότι κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις Συνθήκες. Η ερμηνεία και η εφαρμογή των κανόνων του δικαίου της Ένωσης δεν αποτελούν ζητήματα τα οποία το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει σε αυτό το στάδιο. Αντιθέτως, εμπίπτουν στην εξέταση της ουσίας της υποθέσεως.

75. Κατά δεύτερον, όσον αφορά την πρώτη αιτίαση περί αναρμοδιότητας, με την οποία προβάλλεται ότι έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα οι ισχυρισμοί σχετικά με το δίκαιο της Ένωσης και ότι, επομένως, το Δικαστήριο είναι αναρμόδιο να αποφανθεί επί των φερομένων παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν οφείλει να αποφανθεί επί παραβάσεως υποχρεώσεων που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο ούτε επί των αντιθέτων προς το διεθνές δίκαιο πράξεων που τέλεσε η Δημοκρατία της Κροατίας. Δεδομένου ότι τα εδάφη της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, αντιστοίχως, καθορίζονται από τα σύνορα που οριοθετήθηκαν βάσει του διεθνούς δικαίου, ήτοι της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο ούτε να διαπιστώσει παραβίαση του διεθνούς δικαίου ούτε να αποφανθεί επί διεθνούς διαφοράς.

76. Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση περί αναρμοδιότητας, η οποία αντλείται από το «πραγματικό» αντικείμενο της διαφοράς το οποίο φέρεται ότι συνίσταται στην ερμηνεία του διεθνούς δικαίου, η Δημοκρατία της Σλοβενίας υπογραμμίζει ότι τα σύνορα μεταξύ αυτής και της Δημοκρατίας της Κροατίας είναι πραγματικό ζήτημα ως προς το οποίο το Δικαστήριο μπορεί να στηριχθεί στο αποτέλεσμα της επιλύσεως της εδαφικής διαφοράς και όχι νομικό ζήτημα επί του οποίου το Δικαστήριο θα μπορούσε να αποφανθεί. Αντιθέτως, το Δικαστήριο οφείλει να σέβεται και να εφαρμόζει το διεθνές δίκαιο, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

77. Όσον αφορά την τρίτη αιτίαση περί αναρμοδιότητας, η οποία αντλείται από τον προηγούμενο διακανονισμό της διαφοράς σχετικά με την ισχύ και τις ενδεχόμενες έννομες συνέπειες της συμβάσεως διαιτησίας, η Δημοκρατία της Σλοβενίας υπογραμμίζει ότι, για τον καθορισμό της εκτάσεως και της τηρήσεως των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη από το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της υποχρεώσεως να μην εμποδίζουν έτερο κράτος μέλος να εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης στη δική του επικράτεια, πρέπει να λαμβάνονται ως αφετηρία τα σύνορα μεταξύ των περί ων πρόκειται κρατών μελών, όπως τα σύνορα αυτά έχουν καθορισθεί δυνάμει του διεθνούς δικαίου. Το Δικαστήριο οφείλει να λάβει υπόψη, ως πραγματικά περιστατικά, τα υφιστάμενα στοιχεία του διεθνούς δικαίου.

²⁶ Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2006 (C-145/04, EU:C:2006:543).

78. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσθέτει ότι το ζήτημα της ισχύος της συμβάσεως διαιτησίας και της ισχύος των εννόμων αποτελεσμάτων της επίμαχης διαιτητικής απόφασεως δεν αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά του και, εν πάση περιπτώσει, επιλύθηκε με τη μερική διαιτητική απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου. Το γεγονός ότι η Δημοκρατία της Κροατίας δεν είναι ικανοποιημένη με την επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν σημαίνει ότι υπάρχει συνοριακή διαφορά που δεν έχει επιλυθεί ή ότι το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί αυτού του ζητήματος που έχει ήδη επιλυθεί.

79. Επιπλέον, το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Κροατίας ότι η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν έχει άμεση εφαρμογή, εκτός του ότι το ζήτημα αυτό δεν άπτεται του παραδεκτού αλλά της εξετάσεως της ουσίας, είναι εσφαλμένο, δεδομένου ότι η διαιτητική αυτή απόφαση είναι δεσμευτική σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, καθόσον καθορίζει οριστικώς τα σύνορα μεταξύ των δύο κρατών μελών.

80. Όσον αφορά την πέμπτη αιτίαση περί αναρμοδιότητας σχετικά με τον υποθετικό χαρακτήρα των παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης που της προσάπτονται, η Δημοκρατία της Κροατίας υποστηρίζει απλώς ότι δεν υφίσταται παράβαση εκ μέρους της των υποχρεώσεων που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, το επιχείρημα αυτό αφορά την ουσία της υποθέσεως. Εν πάση περιπτώσει, πρόκειται για πραγματικές και όχι υποθετικές παραβάσεις που συμβαίνουν καθημερινά και στις οποίες η Δημοκρατία της Σλοβενίας επιδιώκει να θέσει τέλος με την υπό κρίση προσφυγή βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ.

81. Όσον αφορά την έκτη αιτίαση περί αναρμοδιότητας με την οποία προβάλλεται ότι η υπό κρίση υπόθεση δεν εγείρει ζητήματα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, για τον λόγο ότι οι διάδικοι αντιλαμβάνονται κατά τον ίδιο τρόπο τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης, η Δημοκρατία της Σλοβενίας επισημαίνει ότι η ύπαρξη διαφοράς σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν αποτελεί, αυτή καθ' εαυτή, προϋπόθεση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ. Είναι αρκετό ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι η Δημοκρατία της Κροατίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης.

Β. Αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη

82. Επικουρικώς, σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει αρμοδιότητα να εκδικάσει την υπό κρίση διαφορά, η Δημοκρατία της Κροατίας ισχυρίζεται ότι η προσφυγή, η οποία δεν είναι σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του άρθρου 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 120 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Στα αιτήματα της προσφυγής, η Δημοκρατία της Σλοβενίας δεν αναφέρει ρητώς το αντικείμενο της διαφοράς, το οποίο συνίσταται σε φερόμενη παράβαση εκ μέρους της Δημοκρατίας της Κροατίας των υποχρεώσεων που υπέχει από την επίμαχη διαιτητική απόφαση. Κατά τη Δημοκρατία της Κροατίας, τα εν λόγω αιτήματα δεν μνημονεύουν την προβαλλόμενη παράβαση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως και στην προσφυγή δεν εκτίθενται νομικά επιχειρήματα που να αποδεικνύουν ότι υφίσταται έγκυρη διαιτητική απόφαση, οπότε της είναι αδύνατον να προετοιμάσει την άμυνά της και να απαντήσει στα επιχειρήματα αυτά.

83. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι η προσφυγή πληροί όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 120 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Το αντικείμενο της προσφυγής καθορίζεται με προσήκοντα τρόπο και με σαφήνεια, συνοψίζεται στην αρχή του δικογράφου της προσφυγής, αναπτύσσεται και τεκμηριώνεται με συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά και με σαφή νομικά επιχειρήματα και μνημονεύεται άλλη μία φορά στα αιτήματα της προσφυγής. Οι προβαλλόμενες παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης καθορίζονται με σαφήνεια και δεν δημιουργούν καμία αμφιβολία.

84. Συνεπώς, ο ισχυρισμός της Δημοκρατίας της Κροατίας ότι δεν είναι σε θέση να προετοιμάσει την αντίκρουσή της όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβάσεως της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως είναι και αυτός εσφαλμένος. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι ο εν λόγω ισχυρισμός πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο, αυτός αφορά την ουσία της υποθέσεως και όχι το παραδεκτό της προσφυγής.

Γ. Επί του αιτήματος να μην εξεταστεί η γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής

85. Η Δημοκρατία της Κροατίας ζητεί από το Δικαστήριο να αποσύρει από τη δικογραφία, σύμφωνα με το άρθρο 151 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, τη γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής που περιλαμβάνεται στις σελίδες 38 έως 45 του παραρτήματος C.2 της απαντήσεως της Δημοκρατίας της Σλοβενίας στην ένσταση απαραδέκτου (στο εξής: επίμαχη νομική γνωμοδότηση).

86. Προς στήριξη του αιτήματός της, η Δημοκρατία της Κροατίας ισχυρίζεται ότι η επίμαχη νομική γνωμοδότηση είναι εσωτερικό έγγραφο το οποίο ουδέποτε δημοσιοποιήθηκε από την Επιτροπή. Η γνωστοποίησή της χωρίς άδεια δύναται, κατά το εν λόγω θεσμικό όργανο, να επηρεάσει αρνητικά την εύρυθμη λειτουργία του.

87. Η Επιτροπή, στηριζόμενη στη διάταξη της 23ης Οκτωβρίου 2002, Αυστρία κατά Συμβουλίου²⁷, ισχυρίζεται ότι η προσκόμιση τέτοιων εσωτερικών εγγράφων στο πλαίσιο διαφοράς ενώπιον του Δικαστηρίου, χωρίς η ως άνω προσκόμιση να έχει επιτραπεί από το οικείο θεσμικό όργανο ή να έχει διαταχθεί από το εν λόγω δικαστήριο, αντιβαίνει στο δημόσιο συμφέρον, που επιβάλλει να μπορούν τα θεσμικά όργανα να επωφελούνται από τις γνωμοδοτήσεις της νομικής τους υπηρεσίας, οι οποίες παρέχονται με πλήρη ανεξαρτησία. Κατά την Επιτροπή, η επίμαχη νομική γνωμοδότηση είναι εσωτερικό έγγραφο, το οποίο δεν επρόκειτο να δημοσιευθεί και δεν κατέστη προσιτό στο κοινό. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι δεν έχει επιτραπεί η προσκόμισή της στο πλαίσιο διαφοράς ενώπιον του Δικαστηρίου. Επομένως, η επίμαχη νομική γνωμοδότηση πρέπει να αποσυρθεί από τη δικογραφία.

VI. Ανάλυση

88. Η Δημοκρατία της Κροατίας προτείνει ένσταση αναρμοδιότητας του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί της προσφυγής λόγω παραβάσεως, και, επικουρικώς, ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής αυτής λόγω μη τηρήσεως των προϋποθέσεων του άρθρου 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 120 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Επισημαίνω ευθύς εξ αρχής ότι, για τους λόγους που εκτίθενται κατωτέρω, φρονώ ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει την υπό κρίση προσφυγή, οπότε παρέλκει η ανάλυση του ζητήματος του παραδεκτού της προσφυγής υπό το πρίσμα ενδεχόμενης μη τηρήσεως των προαναφερθεισών διατάξεων.

89. Πρώτον, πριν εξετάσω τις αιτιάσεις περί αναρμοδιότητας και περί απαραδέκτου, πρέπει να εξετάσω την αίτηση με την οποία ζητείται να μην εξετασθεί η γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής (υπό Α). Δεύτερον, στο πλαίσιο της εξετάσεως της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, φρονώ ότι είναι απαραίτητο, αφενός, να διατυπώσω ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, και ειδικότερα όταν πρόκειται για διεθνείς νομικές πράξεις (υπό Β) και, αφετέρου, να εξετάσω, υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων αυτών, το αντικείμενο της προσφυγής, αναλύοντας τις συγκεκριμένες αιτιάσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα (υπό Γ).

²⁷ C-445/00 (EU:C:2002:607).

A. Επί του αιτήματος να μην εξετασθεί η γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής

90. Η Δημοκρατία της Κροατίας ζητεί από το Δικαστήριο να αποσύρει από τη δικογραφία την επίμαχη νομική γνωμοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 151 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

91. Συναφώς, πρώτον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, με τη διάταξη της 23ης Οκτωβρίου 2002, Αυστρία κατά Συμβουλίου²⁸, το Δικαστήριο αποφάσισε να αποσύρει από τη δικογραφία τη γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής που είχε επισυναφθεί στο δικόγραφο της προσφυγής ακυρώσεως που η Αυστρία είχε ασκήσει κατά κανονισμού. Στη σκέψη 12 της διατάξεως αυτής, το Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι θα ήταν αντίθετο προς το δημόσιο συμφέρον, που επιβάλλει να μπορούν τα θεσμικά όργανα να επωφελούνται από τις γνωμοδοτήσεις της νομικής τους υπηρεσίας, γνωμοδοτήσεις που παρέχονται με πλήρη ανεξαρτησία, να γίνει δεκτό ότι τέτοιου είδους εσωτερικά έγγραφα μπορούν να προσκομιστούν, στο πλαίσιο διαφοράς ενώπιον του, χωρίς η προσκόμιση να έχει επιτραπεί από το οικείο όργανο ή να έχει διαταχθεί από το Δικαστήριο.

92. Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η επίμαχη νομική γνωμοδότηση προέρχεται από τη νομική υπηρεσία της Επιτροπής και τέθηκε υπόψη του προϊστάμενου του ιδιαίτερου γραφείου του Προέδρου της Επιτροπής. Η γνωμοδότηση αυτή συντάχθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας που η Δημοκρατία της Σλοβενίας είχε κινήσει κατ' εφαρμογήν του άρθρου 259, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, με σκοπό η Επιτροπή να επιληφθεί προηγουμένως της υποθέσεως. Η εν λόγω γνωμοδότηση περιλαμβάνει την ανάλυση των ισχυρισμών σε βάρος της Δημοκρατίας της Κροατίας, με σκοπό να συμφωνήσει ο εν λόγω προϊστάμενος του ιδιαίτερου γραφείου να καταρτιστεί αιτιολογημένη γνώμη σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 259 ΣΛΕΕ. Είναι προφανές ότι η επίμαχη νομική γνωμοδότηση δεν επρόκειτο να δημοσιευθεί²⁹.

93. Δεύτερον, κατά τη νομολογία, η απόσυρση νομικής γνωμοδοτήσεως θεσμικού οργάνου δικαιολογείται όταν υφίσταται προβλέψιμος κίνδυνος το οικείο θεσμικό όργανο να αναγκαστεί, στο πλαίσιο της εκκρεμούς ένδικης διαδικασίας που αφορά το κύρος αποφάσεως που εξέδωσε, να λάβει δημοσίως θέση όσον αφορά τη γνωμοδότηση που διατύπωσε η δική του νομική υπηρεσία. Μια τέτοια προοπτική θα είχε αναπόφευκτα αρνητικές συνέπειες όσον αφορά το συμφέρον του οικείου θεσμικού οργάνου να ζητεί νομικές γνωμοδοτήσεις και τη δυνατότητα να λαμβάνει από τη νομική του υπηρεσία γνωμοδοτήσεις ειλικρινείς, αντικειμενικές και πλήρεις³⁰.

94. Εν προκειμένω, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 259, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή, στην οποία είχε φέρει το ζήτημα η Δημοκρατία της Σλοβενίας, δεν διατύπωσε αιτιολογημένη γνώμη σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του άρθρου αυτού. Επομένως, δεν εξέφρασε την επίσημη θέση της επί της διαδικασίας αυτής. Συνεπώς, η υπό κρίση υπόθεση διακρίνεται από τις προαναφερθείσες υποθέσεις, οι οποίες αφορούσαν ένδικη διαδικασία με αντικείμενο το κύρος αποφάσεως την οποία εξέδωσε και υποστηρίζει το οικείο θεσμικό όργανο. Εντούτοις, παρά τη διαφορά αυτή, φρονώ, *mutatis mutandis*, ότι οι εκτιμήσεις που διαλαμβάνονται στο σημείο 93 των παρούσων προτάσεων ασκούν επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση. Συγκεκριμένα, δεν αποκλείεται η Επιτροπή να αποφασίσει, στη συνέχεια, να παρέμβει κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία ή να κληθεί να υποβάλει παρατηρήσεις, οπότε θα χρειαστεί να εκφράσει την επίσημη θέση της επί της υποθέσεως που έχει

²⁸ C-445/00 (EU:C:2002:607).

²⁹ Επομένως, το έγγραφο αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως «νομική συμβουλή» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ 2001, L 145, σ. 43).

³⁰ Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου (C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 42), καθώς και διάταξη της 14ης Μαΐου 2019, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου (C-650/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:438, σκέψη 16).

αχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου και να λάβει κατά τον τρόπο αυτόν δημοσίως θέση όσον αφορά τη γνωμοδότηση που έχει διατυπώσει η δική της νομική υπηρεσία. Επομένως, η απόσυρση της επίμαχης νομικής γνωμοδοτήσεως δικαιολογείται από το συμφέρον του εν λόγω θεσμικού οργάνου να ζητεί και να λαμβάνει από τη νομική του υπηρεσία γνωμοδοτήσεις ειλικρινείς, αντικειμενικές και πλήρεις³¹.

95. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι το να επιτραπεί σε κράτος μέλος να περιλάβει σε δικογραφία νομική γνωμοδότηση της οποίας η δημοσιοποίηση δεν είχε επιτραπεί από το οικείο θεσμικό όργανο συνιστά ιδίως καταστρατήγηση της διαδικασίας αιτήσεως προσβάσεως σε ένα τέτοιο έγγραφο η οποία θεσπίστηκε από τον κανονισμό 1049/2001³². Εν προκειμένω, όπως η Επιτροπή διευκρίνισε με τις γραπτές της παρατηρήσεις, η επίμαχη νομική γνωμοδότηση δεν ήταν προσβάσιμη ούτε στους διαδίκους ούτε στο κοινό, αλλά δημοσιοποιήθηκε ως παράρτημα άρθρου στον Τύπο³³. Επομένως, διαπιστώνεται ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας δεν έλαβε την επίμαχη νομική γνωμοδότηση κατά τον τρόπο που προβλέπεται στον κανονισμό 1049/2001.

96. Υπό τις συνθήκες αυτές και δεδομένου ότι η Επιτροπή γνωστοποίησε στο Δικαστήριο ότι δεν επιθυμεί την προσκόμιση του επίμαχου εγγράφου στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, προτείνω να γίνει δεκτό το αίτημα της Δημοκρατίας της Κροατίας να αποσυρθεί από τη δικογραφία της υπό κρίση υποθέσεως το έγγραφο που περιλαμβάνεται στις σελίδες 38 έως 45 του παραρτήματος C.2 της απαντήσεως της Δημοκρατίας της Σλοβενίας στην ένσταση απαραδέκτου.

B. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου

97. Πρέπει, πρώτον, να διατυπωθούν ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στις υποθέσεις προσφυγών λόγω παραβάσεως (1), δεύτερον, να καθορισθεί το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όταν πρόκειται για διεθνείς νομικές πράξεις (2) και, τρίτον, να εξεταστεί το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης (3).

1. Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου στις υποθέσεις προσφυγών λόγω παραβάσεως

98. Το άρθρο 19 ΣΕΕ αναθέτει στο Δικαστήριο τη μέριμνα να διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών³⁴. Κατά την παράγραφο 3, στοιχείο α', του άρθρου αυτού, το Δικαστήριο αποφαινεται σύμφωνα με τις Συνθήκες επί των προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, από θεσμικό όργανο ή από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η αρμοδιότητα αυτή συγκεκριμενοποιείται με τη προσφυγή λόγω παραβάσεως που προβλέπει το άρθρο 259 ΣΛΕΕ.

99. Η διαδικασία του άρθρου 259 ΣΛΕΕ σκοπεί να διαπιστωθεί και να παύσει η συμπεριφορά κράτους μέλους που συνιστά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης³⁵. Η διάταξη αυτή εξαρτά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου από το αν κράτος μέλος έχει παραβεί «υποχρέωσή του εκ των Συνθηκών». Στο πλαίσιο αυτό, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να εξετάσει ποιοι είναι οι σκοποί που επιδιώκονται με προσφυγή λόγω παραβάσεως που ασκήθηκε ενώπιόν του³⁶.

31 Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, (C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 42), καθώς και διάταξη της 14ης Μαΐου 2019, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου (C-650/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:438, σκέψη 16).

32 Πρβλ. διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 2009, Donnici κατά Κοινοβουλίου (C-9/08, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:40, σκέψη 18).

33 Άρθρο στον Τύπο το οποίο περιλαμβάνεται στις σελίδες 32 έως 37 του παραρτήματος C.2 της απαντήσεως της Δημοκρατίας της Σλοβενίας στην ένσταση απαραδέκτου.

34 Απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-455/14 P, EU:C:2016:569, σκέψη 40). Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι διεθνής σύμβαση δεν μπορεί να θίξει την αποκλειστική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου να επιλαμβάνεται διαφορών μεταξύ κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 30ής Μαΐου 2006, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, C-459/03, EU:C:2006:345, σκέψη 132).

35 Απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2012, Ουγγαρία κατά Σλοβακίας (C-364/10, EU:C:2012:630, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

36 Πρβλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 21ης Ιουνίου 1988, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (416/85, EU:C:1988:321, σκέψη 9 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

100. Όσον αφορά την έννοια της εκφράσεως «υποχρέωσ[η] εκ των Συνθηκών», ο όρος «Συνθήκες» σημαίνει ότι μπορεί να ασκηθεί προσφυγή για προβαλλόμενες παραβάσεις υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμπεριφορά του κράτους μέλους εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τους³⁷. Επιπλέον, είναι προφανές ότι η εν λόγω έκφραση αφορά επίσης τις πράξεις του παραγώγου δικαίου³⁸.

101. Επομένως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου εξαρτάται από το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης³⁹. Λαμβανομένου υπόψη ότι η υπό κρίση υπόθεση θέτει υπό αμφισβήτηση σύμβαση διεθνούς διαιτησίας και διαιτητική απόφαση κατ' εφαρμογήν αυτής της συμβάσεως, προτίθεται να εξετάσω το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όταν πρόκειται για διεθνείς νομικές πράξεις.

2. Επί του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όταν πρόκειται για νομικές πράξεις διεθνούς δικαίου

102. Δεδομένου ότι η σύμβαση διαιτησίας και η επίμαχη διαιτητική απόφαση, που αποτελούν το επίκεντρο της υπό κρίση προσφυγής, αποτελούν πράξεις διεθνούς δικαίου, τίθεται το ζήτημα ποια είναι η σχέση τους με το δίκαιο της Ένωσης, αν εντάσσονται στην έννομη τάξη της Ένωσης και αν η Ένωση δεσμεύεται από αυτές.

α) Επί των πράξεων διεθνούς δικαίου στη νομολογία του Δικαστηρίου

103. Αποτελεί πάγια νομολογία ότι «η Ένωση υποχρεούται να ασκεί τις αρμοδιότητές της τηρώντας το διεθνές δίκαιο στο σύνολό του, περιλαμβανομένων όχι μόνον των κανόνων και των αρχών του γενικού και εθιμικού διεθνούς δικαίου, αλλά και των διατάξεων των διεθνών συμβάσεων που τη δεσμεύουν»⁴⁰.

104. Φρονώ ότι από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι οι περιπτώσεις στις οποίες η Ένωση δεσμεύεται από το διεθνές δίκαιο είναι σαφώς οριοθετημένες. Πρώτον, η Ένωση δεσμεύεται από τις διεθνείς συμφωνίες που συνάπτει δυνάμει των διατάξεων των Συνθηκών, οι οποίες αποτελούν, από την έναρξη ισχύος τους, αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξεως της Ένωσης⁴¹. Δεύτερον, η Ένωση δεσμεύεται από διεθνή σύμβαση όταν αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες που προηγουμένως ασκούσαν τα κράτη μέλη στον τομέα εφαρμογής της εν λόγω συμβάσεως⁴². Τρίτον, η Ένωση οφείλει να ασκεί τις αρμοδιότητές της τηρουμένου του διεθνούς δικαίου⁴³. Επομένως, οι διεθνείς συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες δεν αποτελούν πράξεις της Ένωσης και δεν την δεσμεύουν. Εφόσον δεν πρόκειται για το δίκαιο της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάζει την ισχύ τους και να τις ερμηνεύει.

37 Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα E. Tanchev στην υπόθεση Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:325, σημείο 48 και υποσημείωση 19).

38 Απόφαση της 6ης Απριλίου 2017, Επιτροπή κατά Γερμανίας (C-58/16, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:279, σκέψη 36).

39 Όσον αφορά την καθ' ύλην αρμοδιότητα, βλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 76).

40 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, σκέψη 47 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

41 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, σκέψεις 45 και 46 καθώς και εκεί μνημονεύομενη νομολογία). Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τις διατάξεις τέτοιων συμφωνιών (βλ., προσφάτως, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2018, Bosphorus Queen Shipping, C-15/17, EU:C:2018:557, σκέψη 44).

42 Πρβλ. αποφάσεις της 22ας Οκτωβρίου 2009, Bogiatzi (C-301/08, EU:C:2009:649, σκέψη 33), και της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Air Transport Association of America κ.λπ. (C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 63).

43 Όσον αφορά το εθιμικό διεθνές δίκαιο της θάλασσας, βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1992, Poulsen και Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453, σκέψεις 9 και 10). Όσον αφορά την εθιμική αρχή της αυτοδιαθέσεως, βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:973, σκέψη 88). Όσον αφορά την εθιμική αρχή της καλής πίστωσης, βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2018, Bosphorus Queen Shipping (C-15/17, EU:C:2018:557, σκέψη 45).

β) Επί του παρεπόμενου χαρακτήρα των ισχυρισμών σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης

105. Προς στήριξη της πρώτης αιτιάσεως της περί αναρμοδιότητας, η Δημοκρατία της Κροατίας υποστήριξε ότι από την απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου⁴⁴ προκύπτει ότι, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της προβαλλομένης παραβάσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης «αν οι υποχρεώσεις αυτές είναι παρεπόμενες του προηγούμενου διακανονισμού διαφοράς η οποία δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου».

106. Συναφώς, φρονώ ότι από την απόφαση εκείνη προκύπτει ότι, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως, η εμπλοκή πράξεων διεθνούς δικαίου, που δεν αποτελούν πράξεις της Ένωσης, μπορεί να έχει αρνητική συνέπεια όσον αφορά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να εξετάσει τον ισχυρισμό περί παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης. Πρόκειται για την περίπτωση καταλογισμού παραβάσεως, η οποία τυπικώς αναφέρεται στο δίκαιο της Ένωσης, αλλά, στην πραγματικότητα, αφορά πράξη διεθνούς δικαίου μη εμπίπτουσα στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και, επομένως, στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Συνεπώς, στην εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της φερομένης παραβάσεως υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης οι οποίες έχουν μόνον παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με αυτές που απορρέουν από πράξη διεθνούς δικαίου.

107. Ειδικότερα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη, η Επιτροπή είχε προβάλει παράβαση τόσο της περί της έδρας συμφωνίας του 1962, που συνήφθη στις 12 Οκτωβρίου 1962 μεταξύ του Ανωτάτου Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Σχολείου και της Κυβερνήσεως του Βασιλείου του Βελγίου όσο και του άρθρου 10 ΕΚ (νυν άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ). Το Δικαστήριο προέβη σε ουσιαστική ανάλυση του εισαγωγικού δικογράφου, η οποία του έδωσε τη δυνατότητα να εκτιμήσει το ακριβές περιεχόμενο της αιτιάσεως που η Επιτροπή είχε προβάλει κατά του Βασιλείου του Βελγίου. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η παράβαση της διατάξεως του δικαίου της Ένωσης ήταν απλώς συνέπεια της μη τηρήσεως από το οικείο κράτος μέλος των απορρεουσών από τη συμφωνία περί της έδρας υποχρεώσεων του, πράγμα που ρητώς χαρακτήρισε με τον όρο «παρεπόμενος» που χρησιμοποίησε για τον ισχυρισμό περί παραβάσεως του άρθρου 10 ΕΚ. Έχοντας κρίνει, μετά από δεύτερη ανάλυση, ότι η εν λόγω συμφωνία δεν αποτελεί μέρος του δικαίου της Ένωσης αλλά εμπίπτει μόνον στο διεθνές δίκαιο, το Δικαστήριο διαπίστωσε λογικά ότι είναι αναρμόδιο να αποφανθεί επί της προσφυγής λόγω παραβάσεως που ασκήθηκε από την Επιτροπή.

108. Φρονώ ότι η συλλογιστική που διατυπώνεται στην απόφαση εκείνη είναι σημαντική για την υπό κρίση υπόθεση. Επομένως, προτίθεται, στο πλαίσιο της αναλύσεως των συγκεκριμένων αιτιάσεων που η προσφεύγουσα προβάλλει προς στήριξη της προσφυγής (υπό Γ κατωτέρω), να εξετάσω τα κριτήρια που τέθηκαν με την απόφαση εκείνη.

3. Το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης

109. Πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής, το Δικαστήριο ρητώς δεν καλείται να κρίνει τη δυνατότητα εφαρμογής της συμβάσεως διαιτησίας ούτε την ισχύ της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως, αλλά καλείται να αποφανθεί ως προς το αν οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης όπως τα άρθρα 2 και 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, καθώς και αυτές που αφορούν την κοινή αλιευτική πολιτική, τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν και τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, δεν τηρήθηκαν από τη Δημοκρατία της Κροατίας και, επομένως, έχουν εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση.

⁴⁴ Απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2010 (C-132/09, EU:C:2010:562).

110. Συναφώς, η Ένωση, αντιθέτως προς ένα κράτος, δεν διαθέτει «εδαφική αρμοδιότητα» υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου, ήτοι δεν ασκεί την κυριαρχία της στο έδαφός της, ούτε «έδαφος της Ένωσης» συγκρίσιμο με «ομοσπονδιακό έδαφος»⁴⁵. Συγκεκριμένα, το «έδαφος της Ένωσης» αντιστοιχεί προς τον γεωγραφικό χώρο τον οποίο αφορούν το άρθρο 52 ΣΕΕ και το άρθρο 355 ΣΛΕΕ, τα οποία ορίζουν το εδαφικό πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών⁴⁶. Ειδικότερα, το άρθρο 52 ΣΕΕ ορίζει, στο πρώτο εδάφιο του, ότι οι Συνθήκες εφαρμόζονται στα κράτη μέλη⁴⁷. Οι λεπτομερείς κανόνες που διέπουν το εδαφικό πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών προβλέπονται στο άρθρο 355 ΣΛΕΕ. Το άρθρο 52 ΣΕΕ και το άρθρο 355 ΣΛΕΕ ασκούν επιρροή όχι μόνον όσον αφορά τον καθορισμό των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, αλλά και για τον καθορισμό των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων των κρατών μελών κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Προς τούτο, στην απόφαση Aktiebolaget NN⁴⁸, το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά το άρθρο 299 ΕΚ, νυν άρθρο 355 ΣΛΕΕ, ότι, «[ε]λλείψει, στη Συνθήκη, ακριβέστερου ορισμού του εδάφους που υπόκειται στην κυριαρχία κάθε κράτους μέλους, σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη απόκειται να καθορίσει την έκταση και τα όρια του εδάφους αυτού, σε συμφωνία με τους κανόνες του δημοσίου διεθνούς δικαίου»⁴⁹.

111. Επομένως, το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης δεν καθορίζεται εκ των προτέρων από την Ένωση, αλλά αντιθέτως αντιστοιχεί σε αντικειμενικά δεδομένα που της επιβάλλονται. Επομένως, στο πλαίσιο της προσφυγής που ασκείται βάσει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, όπως η επίμαχη, με την οποία προσάπτεται σε κράτος μέλος ότι εμποδίζει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, η οριοθέτηση του εδαφικής περιοχής που υπάγεται στη δικαιοδοσία κράτους μέλους δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ένωσης, η οποία, ως προς τούτο, πρέπει να ανατρέξει στο δημόσιο διεθνές δίκαιο και στις συμβατές με το δίκαιο της Ένωσης πράξεις του που ορίζουν τα όρια της εδαφικής αυτής περιοχής.

4. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

112. Λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που προεκτέθηκαν, φρονώ ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της προσφυγής λόγω παραβάσεως εξαρτάται από το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης. Το δίκαιο αυτό περιλαμβάνει, αφενός, δύο κατηγορίες διεθνών κανόνων συμβατικής φύσεως, ήτοι τις διεθνείς συμβάσεις που η Ένωση έχει συνάψει δυνάμει των διατάξεων των Συνθηκών και αυτές με τις οποίες η Ένωση αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες που προηγουμένως ασκούσαν τα κράτη μέλη στον τομέα εφαρμογής των εν λόγω συμβάσεων, καθώς και, αφετέρου, τους εθιμικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου που δεσμεύουν την Ένωση όταν ασκεί τις αρμοδιότητές της. Αντιθέτως, στο πλαίσιο της προσφυγής λόγω παραβάσεως⁵⁰, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο για την επίλυση διαφορών μεταξύ των κρατών μελών που αφορούν την ισχύ, την ερμηνεία και την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων οι οποίες δεν εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης. Για τον λόγο αυτόν, το Δικαστήριο έκρινε ότι είναι αναρμόδιο στην περίπτωση που το δικόγραφο της προσφυγής ρητώς παρέπεμπε στο δίκαιο της Ένωσης, αλλά η φερόμενη παράβαση αφορούσε, στην πραγματικότητα, πράξη διεθνούς δικαίου μη εμπίπτουσα στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και, επομένως, στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, προσδίδοντας ως εκ τούτου παρεπόμενο χαρακτήρα στις αιτιάσεις που αντλούνταν από το δίκαιο της Ένωσης. Το εδαφικό πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών ορίζεται στο άρθρο 52 ΣΕΕ και στο άρθρο 355 ΣΛΕΕ και αντιστοιχεί σε αντικειμενικό δεδομένο προκαθορισμένο από τα κράτη μέλη και επιβαλλόμενο στην Ένωση. Συγκεκριμένα, ελλείψει, στις Συνθήκες, ακριβέστερου ορισμού του εδάφους που υπόκειται στην κυριαρχία κάθε κράτους

45 Βλ. Ziller, J., «Champ d'application de l'Union – Application territoriale», *JurisClasseur Europe Traité*, τεύχος 470, 2013, σημείο 4.

46 Απόφαση της 4ης Μαΐου 2017, El Dakkak και Intercontinental (C-17/16, EU:C:2017:341, σκέψη 22).

47 Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2015, Κοινοβούλιο και Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-132/14 έως C-136/14, EU:C:2015:813, σκέψη 64).

48 Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2007 (C-111/05, EU:C:2007:195).

49 Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2007, Aktiebolaget NN (C-111/05, EU:C:2007:195, σκέψη 54)· η υπογράμμιση δική μου.

50 Δεν αποκλείεται το Δικαστήριο να είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί τέτοιων διαφορών στο πλαίσιο προσφυγής του άρθρου 273 ΣΛΕΕ, δυνάμει του οποίου το Δικαστήριο είναι αρμόδιο «επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των κρατών μελών, συναφούς με το αντικείμενο των Συνθηκών, αν η διαφορά αυτή του υποβληθεί δυνάμει συμβάσεως διαιτησίας».

μέλους, σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη εναπόκειται να καθορίσει την έκταση και τα όρια του εδάφους αυτού, σε συμφωνία με τους κανόνες του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Εφόσον, στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται μόνον επί της συμπεριφοράς κράτους μέλους που συνιστά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, δεν είναι αρμόδιο να εξετάζει διαφορές μεταξύ κρατών οι οποίες είναι εδαφικές διαφορές.

Γ. Επί του αντικειμένου της προσφυγής

113. Για να καθορίσει, υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, αν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του αιτήματος της Δημοκρατίας της Σλοβενίας να διαπιστώσει τη φερόμενη παράβαση από τη Δημοκρατία της Κροατίας των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν μπορεί να περιοριστεί σε τυπική εξέταση των αιτιάσεων που περιλαμβάνονται στο αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής, αλλά πρέπει να προβεί σε ουσιαστική ανάλυση των αιτιάσεων που προβάλλει η Δημοκρατία της Σλοβενίας⁵¹.

1. Ανάλυση των συγκεκριμένων αιτιάσεων της Δημοκρατίας της Σλοβενίας

114. Οι έξι αιτιάσεις που προβάλλει η Δημοκρατία της Σλοβενίας αναλύονται ως εξής: με τις δύο πρώτες προβάλλονται παραβάσεις διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου (άρθρο 2 ΣΕΕ και άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ) και με τις άλλες τέσσερις προβάλλονται παραβάσεις διατάξεων του παραγώγου δικαίου, συγκεκριμένα των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κοινή αλιευτική πολιτική την οποία προβλέπει ο κανονισμός 1380/2013 (τρίτη αιτίαση), το καθεστώς ελέγχου που προβλέπουν ο κανονισμός 1224/2009 και ο εκτελεστικός κανονισμός 404/2011, οι οποίοι εμπίπτουν στην κοινή αλιευτική πολιτική (τέταρτη αιτίαση), τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν (πέμπτη αιτίαση) και, τέλος, το καθεστώς για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό το οποίο προβλέπει η οδηγία 2014/89 (έκτη αιτίαση).

115. Οι αιτιάσεις αυτές μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες, ήτοι στις αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται παραβίαση του πρωτογενούς δικαίου και σε εκείνες με τις οποίες προβάλλεται παραβίαση του παραγώγου δικαίου. Αν εξεταστούν τα επιχειρήματα που προβάλλονται προς στήριξη των αιτιάσεων αυτών, προκύπτει ότι η διάρθρωσή τους ποικίλλει ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν.

116. Συναφώς, οι αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται παραβίαση του πρωτογενούς δικαίου σκοπό έχουν να διαπιστωθεί ότι η μη εφαρμογή της συμβάσεως διαιτησίας και η μη εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως από τη Δημοκρατία της Κροατίας συνιστούν προσβολή της αξίας του κράτους δικαίου η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ και παραβίαση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που μνημονεύεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

117. Ειδικότερα, όσον αφορά την πρώτη αιτίαση με την οποία προβάλλεται παράβαση της υποχρεώσεως σεβασμού της αξίας του κράτους δικαίου την οποία καθιερώνει το άρθρο 2 ΣΕΕ, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, παραβαίνοντας μονομερώς τη δέσμευση που είχε αναλάβει στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχωρήσεως στην Ένωση να τηρήσει τη διαιτητική απόφαση που θα εκδιδόταν και να σεβαστεί τα σύνορα που θα καθορίζονταν με την επίμαχη διαιτητική απόφαση καθώς και να τηρήσει τις λοιπές υποχρεώσεις που θα απέρρεαν από την εν λόγω απόφαση, αρνείται να σεβαστεί την αξία του κράτους δικαίου την οποία καθιερώνει η διάταξη αυτή και, ως εκ τούτου, παραβιάζει τις αρχές της καλόπιστης συνεργασίας και του δεδουλευμένου. Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση με την οποία προβάλλεται παραβίαση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, βάσει της οποίας η Ένωση και

⁵¹ Βλ. σημείο 107 των παρουσών προτάσεων, όσον αφορά ειδικά τη συλλογιστική που διατυπώθηκε στην απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2010, Επιτροπή κατά Βελγίου (C-132/09, EU:C:2010:562).

τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας αρωγής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσάπτει στη Δημοκρατία της Κροατίας δύο είδη παραβάσεων, ήτοι παράβαση της υποχρέωσης επιτεύξεως των στόχων της Ένωσης⁵² και παρακώλυση της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο σλοβενικό έδαφος.

118. Φρονώ ότι από την επιχειρηματολογία της σχετικά με τις δύο αυτές αιτιάσεις προκύπτει ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας επιδιώκει να αποδείξει ότι η μη εφαρμογή της συμβάσεως διαιτησίας και η μη εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής απόφασεως από τη Δημοκρατία της Κροατίας συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης και, ιδίως, του άρθρου 2 ΣΕΕ και των αρχών της καλόπιστης συνεργασίας και του δεδικασμένου

119. Αντιθέτως, οι αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται παράβαση των διατάξεων του παραγώγου δικαίου στηρίζονται στην προκείμενη ότι τα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας καθορίζονται από την επίμαχη διαιτητική απόφαση, οπότε η άρνηση εκτελέσεως της συνιστά παράβαση από τη Δημοκρατία της Κροατίας των διατάξεων αυτών.

120. Λαμβανομένης υπόψη της διαφοράς όσον αφορά τη διάρθρωση των αιτιάσεων που αντλούνται από το πρωτογενές δίκαιο και εκείνων που αντλούνται από το παράγωγο δίκαιο, οι αιτιάσεις πρέπει να εξεταστούν σε δύο στάδια.

2. Επί των αιτιάσεων με τις οποίες προβάλλεται παραβίαση του πρωτογενούς δικαίου

121. Λαμβανομένου υπόψη του ενδιάμεσου συμπεράσματος στο οποίο κατέληξα (σημείο 112 των παρουσών προτάσεων), πρέπει να εξεταστεί η σχέση μεταξύ, αφενός, της συμβάσεως διαιτησίας και της επίμαχης διαιτητικής απόφασεως που εκδόθηκε βάσει της συμβάσεως αυτής και, αφετέρου, του δικαίου της Ένωσης.

α) Επί της σχέσεως της συμβάσεως διαιτησίας και της επίμαχης διαιτητικής απόφασεως με το δίκαιο της Ένωσης

122. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η σύμβαση διαιτησίας και, κατ' επέκταση, η επίμαχη διαιτητική απόφαση η οποία εκδόθηκε βάσει της συμβάσεως αυτής δεν εμπίπτουν σε καμία από τις περιπτώσεις στις οποίες η Ένωση δεσμεύεται από το διεθνές δίκαιο, όπως περιγράφονται στα σημεία 103 και 104 των παρουσών προτάσεων.

123. Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση την οποία αφορά το σημείο 104 των παρουσών προτάσεων, ήτοι ότι η Ένωση δεσμεύεται από τις διεθνείς συμφωνίες που έχει συνάψει δυνάμει των διατάξεων των Συνθηκών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίμαχη διαιτητική απόφαση εκδόθηκε από διεθνές δικαστήριο συσταθέν δυνάμει διμερούς συμβάσεως διαιτησίας. Δεν αμφισβητείται ότι η Ένωση δεν ήταν μέρος ούτε στη σύμβαση διαιτησίας ούτε στη διαδικασία διαιτησίας που κατέληξε στην έκδοση της εν λόγω αποφάσεως. Η Ένωση προσέφερε τις καλές της υπηρεσίες στους διαδίκους⁵³ και υπέγραψε την εν λόγω σύμβαση μόνον ως «μάρτυρας». Κατά το άρθρο 4, στοιχεία α και β, της συμβάσεως διαιτησίας, το διαιτητικό δικαστήριο εφαρμόζει τους κανόνες και τις αρχές του διεθνούς δικαίου καθώς και την ευθυδικία, και την αρχή των σχέσεων καλής γειτονίας. Κατά το άρθρο 8 της συμβάσεως αυτής, οι διαπραγματεύσεις προσχωρήσεως δεν έπρεπε να επηρεάσουν την εργασία του διαιτητικού δικαστηρίου, η οποία έπρεπε να συνεχιστεί σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 9.

⁵² Σημεία 62 έως 71 του δικογράφου της προσφυγής.

⁵³ Βλ. παράρτημα Α.3 του δικογράφου της προσφυγής καθώς και, γενικότερα, Geddes, A., Taylor, A., «Those Who Knock on Europe's Door Must Repent? Bilateral Border Disputes and EU Enlargement», *Political Studies*, τόμος 64, αριθ. 4, σ. 930 έως 947. Όσον αφορά τον ορισμό της εκφράσεως «καλές υπηρεσίες», πρόκειται για «τη δράση τρίτου, που το συνηθέστερο είναι κράτος ή διεθνής οργανισμός, που παρεμβαίνει σε διαφορά μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών, εκ των οποίων το ένα τουλάχιστον είναι κράτος ή ανήκει σε κράτος, για να προτείνει στα μέρη που έχουν αποδεχθεί τη διαμεσολάβησή του τρόπους για την ειρηνική διευθέτηση της διαφοράς τους» (ορισμός διαθέσιμος στο <http://www.operationspaix.net/15-lexique-bons-offices.html>).

Επομένως, η εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν προβλέπεται από τη σύμβαση την οποία η Ένωση έλαβε με το έγγραφο της 25ης Σεπτεμβρίου 2009⁵⁴. Επομένως, προκύπτει ότι η επίμαχη διαιτητική απόφαση είναι απόφαση εκδοθείσα από διαιτητικό δικαστήριο συσταθέν δυνάμει διμερούς συμβάσεως διαιτησίας και εφαρμόζει, ειδικά, το διεθνές δίκαιο.

124. Όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση την οποία αφορά το σημείο 104 των παρουσών προτάσεων, ήτοι ότι η Ένωση δεσμεύεται από διεθνή σύμβαση όταν αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες που προηγουμένως ασκούσαν τα κράτη μέλη στον τομέα εφαρμογής της συμβάσεως αυτής, είναι προφανές ότι δεν έγινε καμία μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από τα κράτη μέλη υπέρ της Ένωσης στον τομέα που αφορά η σύμβαση διαιτησίας.

125. Όσον αφορά την τρίτη περίπτωση που μνημονεύεται στο σημείο 104 των παρουσών προτάσεων, η οποία αφορά την αναγκαία τήρηση των κανόνων του εθιμικού διεθνούς δικαίου, η περίπτωση αυτή συντρέχει μόνον όταν η Ένωση ασκεί τις αρμοδιότητές της, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω, καθόσον η σύμβαση διαιτησίας και η επίμαχη διαιτητική απόφαση αποτελούν διεθνείς πράξεις εκτός του πεδίου των αρμοδιοτήτων της Ένωσης.

126. Ως προς το ζήτημα αν η σύμβαση διαιτησίας ή η επίμαχη διαιτητική απόφαση μπορούν να ενσωματωθούν στο δίκαιο της Ένωσης μέσω της Πράξεως Προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας, από τη δικογραφία που κατατέθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι μία από τις *πολιτικές* προϋποθέσεις της προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ένωση ήταν η επίλυση της συνοριακής διαφοράς της με τη Δημοκρατία της Σλοβενίας⁵⁵. Δεν αμφισβητείται ότι, κατά τον χρόνο της υπογραφής της Συμβάσεως Προσχωρήσεως, η σύμβαση διαιτησίας είχε συναφθεί, αλλά η διαδικασία της διαιτησίας δεν είχε ακόμη αρχίσει⁵⁶. Ωστόσο, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν μπορεί να συναχθεί ότι η πολιτική αυτή προϋπόθεση αποτυπώθηκε σε συγκεκριμένες διατάξεις της Πράξεως Προσχωρήσεως ή της Συνθήκης Προσχωρήσεως. Συγκεκριμένα, είμαι της γνώμης ότι η αναφορά στην επικείμενη διαιτητική απόφαση που περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙΙ της Πράξεως Προσχωρήσεως, που εξάλλου είναι η μόνη αναφορά, στην εν λόγω Πράξη, στη διαφορά σχετικά με τα σύνορα που χωρίζουν τη Δημοκρατία της Κροατίας από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας, πρέπει να αναλυθεί υπό την έννοια ότι αποτελεί τη διαπίστωση ότι η ρύθμιση στον τομέα της κοινής αλιευτικής πολιτικής έπρεπε να τροποποιηθεί για τον καθορισμό των παράκτιων ζωνών των δύο εν λόγω κρατών, προκειμένου να εφαρμοστεί το ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο των σχέσεων γειτονίας. Λαμβανομένου υπόψη του γράμματος αυτής της αναφοράς⁵⁷, η τελευταία δεν μπορεί να θεωρηθεί νομική υποχρέωση απορρέουσα από το δίκαιο της Ένωσης και επιβάλλουσα στη Δημοκρατία της Κροατίας να επιλύσει τη διαφορά της με τη Δημοκρατία της Σλοβενίας σχετικά με τα κοινά τους σύνορα, σύμφωνα με τους όρους της διαιτητικής αποφάσεως που θα εκδιδόταν⁵⁸.

54 Πρβλ. παράρτημα Α.3 του δικογράφου της προσφυγής, το οποίο περιλαμβάνει ανταλλαγή επιστολών μεταξύ των εκπροσώπων της Κροατικής και της Σουηδικής Κυβερνήσεως γνωστοποιηθείσα στη Συνδιάσκεψη για την προχώρηση της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

55 Πρβλ. παράρτημα Α.3 του δικογράφου της προσφυγής, το οποίο περιλαμβάνει ανταλλαγή επιστολών μεταξύ των εκπροσώπων της Κροατικής και της Σουηδικής Κυβερνήσεως, με ημερομηνία 25 Σεπτεμβρίου 2009.

56 Βλ. σημεία 27 έως 29 των παρουσών προτάσεων.

57 Υπενθυμίζεται, όπως αναφέρεται στο σημείο 15 των παρουσών προτάσεων, ότι το παράρτημα ΙΙΙ ορίζει ότι «[τ]ο ανωτέρω καθεστώς θα εφαρμοστεί από την ημερομηνία πλήρους εφαρμογής της διαιτητικής απόφασης που προέκυψε από τη συμφωνία διαιτησίας μεταξύ της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, η οποία υπεγράφη στη Στοκχόλμη στις 4 Νοεμβρίου 2009».

58 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται εξάλλου από την απάντηση που η Επιτροπή έδωσε στις 28 Ιουνίου 2019 στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου, με την οποία υποστηρίζει ότι το «γράμμα των υποσημειώσεων [των σημείων 8 και 10 του παραρτήματος Ι του κανονισμού 1380/2013], το οποίο αντικατοπτρίζει το περιεχόμενο της Πράξεως Προσχωρήσεως, προβλέπει ότι τα καθεστώτα προσβάσεως στις αντίστοιχες παράκτιες ζώνες έχουν εφαρμογή μόνον από τη στιγμή στην οποία η διαιτητική απόφαση που απορρέει από τη συμφωνία διαιτησίας [...] θα έχει πλήρως εφαρμοστεί». Η Επιτροπή προσθέτει ότι το γράμμα της διατάξεως αυτής μπορεί να νοηθεί υπό την έννοια «ότι οι συντάκτες της διατάξεως δεν είχαν την πρόθεση να εφαρμόσουν τα καθεστώτα προσβάσεως αμέσως ή αυτομάτως μετά από ορισμένη ημερομηνία».

127. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, είμαι της γνώμης ότι η Ένωση δεν δεσμεύεται από τη συμφωνία διαιτησίας, κατά την έννοια της μνημονευθείσας στο σημείο 103 των παρούσων προτάσεων νομολογίας, ούτε από την επίμαχη διαιτητική απόφαση που προβλέπει η εν λόγω σύμβαση, δεδομένου ότι οι εν λόγω νομικές πράξεις δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

128. Προκειμένου να εξεταστεί ειδικά η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιληφθεί των δύο αιτιάσεων που αντλούνται από το πρωτογενές δίκαιο και που προβάλλει η προσφεύγουσα, πρέπει, αφενός, να εξεταστεί η πρώτη αιτίαση με την οποία προβάλλεται προσβολή της αξίας του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ (υπό β) και, αφετέρου, να εξεταστεί η δεύτερη αιτίαση με την οποία προβάλλεται παραβίαση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ (υπό γ).

β) Επί της πρώτης αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται προσβολή της αξίας του κράτους δικαίου η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ

129. Εκ προοιμίου, πρέπει να σημειωθεί ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας επικαλείται την αξία του κράτους δικαίου, αφενός, αυτοτελώς και, αφετέρου, σε συνδυασμό με τις αρχές της καλόπιστης συνεργασίας και του δεδικασμένου. Και στις δύο περιπτώσεις, φρονώ ότι οι εκτιμήσεις που συνδέονται με τον παρεπόμενο χαρακτήρα των ισχυρισμών σχετικά με τις φερόμενες παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης και εκτίθενται στα σημεία 105 έως 107 των παρούσων προτάσεων έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της επίμαχης αιτιάσεως.

130. Συγκεκριμένα, μολονότι στο αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής ρητώς μνημονεύονται προσβολές της αξίας του κράτους δικαίου και παραβιάσεις των αρχών της καλόπιστης συνεργασίας και του δεδικασμένου, εντούτοις ο ισχυρισμός, αυτός καθ' εαυτόν, αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση, από τη Δημοκρατία της Κροατίας, του διεθνούς δικαίου η οποία απορρέει από τη μη εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως. Όπως προκύπτει από το σημείο 127 των παρούσων προτάσεων, η Ένωση δεν δεσμεύεται ούτε από τη σύμβαση διαιτησίας ούτε από την επίμαχη διαιτητική απόφαση που προβλέπει η σύμβαση αυτή· ως εκ τούτου, το ζήτημα σχετικά με τις παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης έχει παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με το ζήτημα της οριοθετήσεως των χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων των δύο οικείων κρατών μελών.

131. Άλλωστε, όπως επισήμανα στο σημείο 126 των παρούσων προτάσεων, φρονώ ότι η προσπάθεια να συνδεθούν οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν κατά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τις εν λόγω αξίες και αρχές δεν αρκεί για να στηριχθεί αυτοτελώς η προσφυγή σε αυτές τις αξίες και αρχές. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί επίσης η επιχειρηματολογία με την οποία προβάλλεται μη εκπλήρωση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσχωρήσεως, για τον λόγο ότι οι δεσμεύσεις αυτές δεν αποτελούν νομικές υποχρεώσεις απορρέουσες από το δίκαιο της Ένωσης και δεν μπορούν να προβληθούν στο πλαίσιο του άρθρου 259 ΣΛΕΕ.

132. Εν πάση περιπτώσει και επαλλήλως, πρώτον, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι προσαπτόμενες παραβάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, διερωτώμαι αν αιτίαση στηριζόμενη στην αξία του κράτους δικαίου την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 2 ΣΕΕ είναι παραδεκτή στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 259 ΣΛΕΕ προσφυγής λόγω παραβάσεως. Συναφώς, το Δικαστήριο, προσφάτως, παρέπεμψε στην αξία αυτή σε πολλές υποθέσεις⁵⁹. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι, στη νομολογία, η αξία αυτή δεν αναφέρεται κατά τρόπο αυτοτελή, αλλά πάντοτε μαζί με κανόνα που τη

⁵⁹ Βλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 32), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι «[τ]ο άρθρο 19 ΣΕΕ, με το οποίο συγκεκριμενοποιείται η αξία του κράτους δικαίου την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 2 ΣΕΕ, αναθέτει το καθήκον ασκήσεως του δικαστικού ελέγχου εντός της έννομης τάξης της Ένωσης όχι μόνο στο Δικαστήριο, αλλά και στα εθνικά δικαστήρια». Το ίδιο χωρίο επαναλαμβάνεται στις αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 47).

«συγκεκριμενοποιεί» ή που «αποτελεί ειδική έκφραση» της αξίας αυτής⁶⁰, ήτοι με το άρθρου 19 ΣΕΕ. Επομένως, η σύνδεση της αξίας του κράτους δικαίου με την αρμοδιότητα της Ένωσης αποδεικνύεται από το γεγονός ότι, στην έννομη τάξη της Ένωσης, ο δικαστικός έλεγχος διασφαλίζεται όχι μόνον από το Δικαστήριο αλλά και από τα εθνικά δικαστήρια.

133. Βεβαίως, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 2 ΣΕΕ, είναι ευρέως αποδεκτό ότι το άρθρο 7 ΣΕΕ και η διαδικασία λόγω παραβάσεως είναι συμπληρωματικά⁶¹ και ότι παράβαση του άρθρου 2 ΣΕΕ μπορεί, κατ' αρχήν, να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως⁶². Εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως αποτελεί δικαστική οδό που συνδέεται με τους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης –πράγμα το οποίο, όπως επισήμανα στα σημεία 130 και 131 των παρουσών προτάσεων, δεν ισχύει στην υπό κρίση υπόθεση–, και απαιτεί επίκληση συγκεκριμένων νομικών υποχρεώσεων⁶³. Τούτου δοθέντος, το Δικαστήριο έχει πάντοτε τη δυνατότητα να παραπέμψει στο άρθρο 2 ΣΕΕ για ερμηνευτικούς σκοπούς, προκειμένου να καθορίσει αν υπήρξε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εξετάσει την πρώτη αιτίαση που αντλείται από την αξία του κράτους δικαίου, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως η εν λόγω αξία δεν μπορεί να προβληθεί αυτοτελώς.

134. Δεύτερον, κατά το μέρος που αυτή η πρώτη αιτίαση αφορά τις αρχές της καλής πίστεως, οι οποίες στο δίκαιο της Ένωσης αποδίδονται με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, και του δεδικασμένου, δεδομένου ότι ούτε η σύμβαση διαιτησίας ούτε η διαιτητική απόφαση συνιστούν πράξεις της Ένωσης ή διεθνείς υποχρεώσεις που δεσμεύουν την Ένωση⁶⁴, η επίκληση των αρχών αυτών σε συνδυασμό με την αξία του κράτους δικαίου δεν αρκεί, αν δεν γίνεται επίκληση συγκεκριμένης διατάξεως του δικαίου της Ένωσης ή διατάξεως που δεσμεύει την Ένωση. Πάντως, τέτοιος σύνδεσμος δεν υφίσταται σε περίπτωση αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται μη εκτέλεση της διαιτητικής αποφάσεως και της συμβάσεως διαιτησίας, οι οποίες αποτελούν διμερείς πράξεις που διέπονται αποκλειστικά από το διεθνές δίκαιο.

135. Επομένως, είμαι της γνώμης ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να επιληφθεί της αιτιάσεως που αντλείται από την αξία του κράτους δικαίου, επειδή η αιτίαση αυτή έχει παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με το ζήτημα της παραβάσεως υποχρεώσεων του διεθνούς δικαίου.

⁶⁰ Έκφραση που χρησιμοποίησε ο γενικός εισαγγελέας E. Tanchen στις προτάσεις του στην υπόθεση Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων) (C-192/18, EU:C:2019:529, σημείο 71).

⁶¹ Πρβλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα E. Tanchen στην υπόθεση Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-619/18, EU:C:2019:325, σημεία 50 και 51), καθώς και Hillion C., «Overseeing the Rule of Law in the EU: Legal Mandate and Means», σε Closa και Kochenov, σ. 66 έως 74.

⁶² Βλ., ιδίως, Mader O., «Enforcement of EU values as a Political Endeavour: Constitutional Pluralism and Value Homogeneity in Times of Persistent Challenges to the Rule of Law», *Hague Journal on the Rule of Law*, τόμος 11, αριθ. 1, Απρίλιος 2019, σημείο 3.4.2.

⁶³ Βλ., ιδίως, Ruffert (Calliess/Ruffert, *EUV/AEUV Kommentar*, 4η έκδ., 2011, άρθρο 7 ΣΕΕ, σημείο 29, σ. 160 και 161), ο οποίος υπογραμμίζει ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως θεσπίστηκε για τη δίωξη «συγκεκριμένων και ατομικών παραβάσεων» των κανόνων της Ένωσης, ενώ ο προβλεπόμενος από το άρθρο 7 ΣΕΕ μηχανισμός αφορά τις προσβολές των αξιών της Ένωσης οι οποίες προσβολές, λαμβανομένης υπόψη της «γενικής φύσεώς» τους, δεν μπορούν να διωχθούν με προσφυγή λόγω παραβάσεως. Κατά τον Heintschel von Heinegg (Vedder/Heintschel von Heinegg, *Europäisches Unionsrecht*, 2η έκδ., 2018, άρθρο 7 ΣΕΕ, σημείο 29, σ. 112 και 113), προβολή των παραβάσεων του άρθρου 2 ΣΕΕ χωρεί μόνον στο πλαίσιο του μηχανισμού τον οποίο προβλέπει το άρθρο 7 ΣΕΕ, λαμβανομένου υπόψη ότι οι παραβάσεις αυτές έχουν «ιδιαιτέρα χαρακτηριστικά», ικανά να θίγουν τις θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης. Προσθέτει ότι μόνον τα κράτη μέλη που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι σε θέση να θέσουν τέλος σε τέτοιου είδους παραβάσεις, χρησιμοποιώντας την πολιτική τους επιρροή. Κατά τον εν λόγω συγγραφέα, το Δικαστήριο, αντιθέτως, δεν μπορεί να εξετάσει το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως, επειδή απαγορεύεται στο Δικαστήριο να αποφαινεται επί πολιτικών ζητημάτων. Επιπλέον, το Δικαστήριο διαθέτει μόνο τον προβλεπόμενο στο άρθρο 260 ΣΛΕΕ μηχανισμό κυρώσεων, τον οποίο ο εν λόγω συγγραφέας δεν θεωρεί πρόσφορο για την επιβολή κυρώσεων για τέτοιες παραβάσεις. Εντέυθεν συνάγει ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως δεν έχει εφαρμογή στις παραβάσεις του άρθρου 2 ΣΕΕ.

⁶⁴ Βλ. σημεία 103 έως 104 των παρουσών προτάσεων.

γ) *Επί της δεύτερης αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται παραβίαση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ*

136. Πρώτον, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, αρνούμενη να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από την επίμαχη διαιτητική απόφαση, την εμποδίζει να ασκήσει πλήρως την εθνική κυριαρχία της στο σύνολο της επικράτειάς της. Μία τέτοια συμπεριφορά θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων της Ένωσης⁶⁵. Δεύτερον, η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσάπτει στη Δημοκρατία της Κροατίας ότι την εμποδίζει να εκπληρώσει την υποχρέωσή της να θέσει σε εφαρμογή την οδηγία 2008/56, την οδηγία 92/43, τον κανονισμό 1143/2014 καθώς και την οδηγία 2000/60.

137. Όπως επισήμανα στα σημεία 105 έως 107 των παρουσών προτάσεων, οι ισχυρισμοί που στηρίζονται στην αρχή αυτή έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την επίλυση της διεθνούς διαφοράς σχετικά με την ισχύ και την εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως. Συναφώς, βρίσκω ιδιαίτερα αποκαλυπτικό τον τρόπο με τον οποίο η Δημοκρατία της Σλοβενίας διατύπωσε τη δεύτερη αιτίασή της. Η Δημοκρατία της Σλοβενίας υποστηρίζει ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, «[α]ρνούμενη μονομερώς να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από την [επίμαχη] διαιτητική απόφαση», παραβίασε την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας⁶⁶. Επομένως, η Δημοκρατία της Κροατίας την εμποδίζει να ασκήσει πλήρως την εθνική κυριαρχία της στο σύνολο της χερσαίας και θαλάσσιας επικράτειάς της τηρουμένων των Συνθηκών και των διατάξεων του παραγώγου δικαίου⁶⁷.

138. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να απορριφθεί η δεύτερη αιτίαση που αντλείται από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Συγκεκριμένα, κατά τις έρευνες που έκανα, η αρχή αυτή αποτέλεσε αυτοτελή βάση υποχρεώσεων σε υποθέσεις στις οποίες η Ένωση ήταν συμβαλλόμενο μέρος σε μεικτή συμφωνία⁶⁸ ή σε περιπτώσεις εκτελέσεως υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ⁶⁹. Πάντως, εν προκειμένω, η προσαπτόμενη συμπεριφορά δεν εμπίπτει σε καμία από τις δύο αυτές περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την ανωτέρω ανάλυση, εκτιμώ ότι ούτε η σύμβαση διαιτησίας ούτε η επίμαχη διαιτητική απόφαση συνιστούν πράξεις του δικαίου της Ένωσης ούτε διεθνείς υποχρεώσεις που δεσμεύουν την Ένωση⁷⁰. Η εκτέλεση τους δεν συνιστά υποχρέωση απορρέουσα από τις Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ. Επομένως, η μόνη δυνατότητα επικλήσεως των στόχων της Ένωσης είναι η εφαρμογή της θεωρίας της οριοθετήσεως. Κατά τη θεωρία αυτή, η άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών

65 Η Δημοκρατία της Σλοβενίας αναφέρει τους ακόλουθους στόχους: την προώθηση της ειρήνης και την εδραίωσή της, τη διαρκώς στενότερη ένωση των λαών και την επίτευξη των σκοπών των διατάξεων της Ένωσης οι οποίες αφορούν το έδαφος των κρατών μελών.

66 Σελίδα 3 του δικογράφου της προσφυγής, σύνοψη της δεύτερης αιτιάσεως.

67 Όπ.π.

68 Η αυτοτελής εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ ήταν δυνατή ιδίως επειδή το επίδικο ζήτημα ενέπιπτε στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης και η Ένωση ήταν συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία. Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι, όταν πρόκειται για συμφωνία ή σύμβαση που εμπίπτει εν μέρει στην αρμοδιότητα της Ένωσης και εν μέρει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, πρέπει να διασφαλίζεται στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης τόσο κατά τη διαδικασία διαπραγματεύσεως και συνάψεως όσο και κατά την εκτέλεση των αναληφθεισών δεσμεύσεων. Το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι η εν λόγω υποχρέωση συνεργασίας απορρέει από την απαίτηση ενιαίας διεθνούς εκπροσωπήσεως της Ένωσης (απόφαση της 20ής Απριλίου 2010, Επιτροπή κατά Σουηδίας, C-246/07, EU:C:2010:203, σκέψη 73). Βλ., επίσης, απόφαση της 30ής Μαΐου 2006, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (C-459/03, EU:C:2006:345).

69 Στα κράτη μέλη εναπόκειται, ιδίως βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που διατυπώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, να διασφαλίζουν, στην επικράτειά τους, την εφαρμογή και την τήρηση του δικαίου της Ένωσης και, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ή προκύπτουν από τις πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, σκέψη 47). Κατά το Δικαστήριο, η αρχή αυτή δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να παρακάμψει τις υποχρεώσεις που του επιβάλλονται από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2016, Νικηφορίδης, C-135/15, EU:C:2016:774, σκέψη 54).

70 Βλ. σημεία 122 έως 127 των παρουσών προτάσεων.

οριοθετείται από την επίτευξη των στόχων της Ένωσης⁷¹. Εντούτοις, αντιθέτως προς τις υποθέσεις στις οποίες το Δικαστήριο εφάρμοσε την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων⁷², εν προκειμένω η προσαπτόμενη συμπεριφορά, ήτοι η μη εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, ουδόλως συνδέεται με τις διατάξεις της Ένωσης.

139. Επομένως, είμαι της γνώμης ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να επιληφθεί της εν λόγω αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

140. Συνεπώς, φρονώ ότι πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις που αντλούνται από το πρωτογενές δίκαιο, καθόσον το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει διαφορά που έχει κυρίως διεθνή χαρακτήρα, ενώ η παραβίαση του δικαίου της Ένωσης έχει απλώς παρεπόμενο χαρακτήρα. Πρέπει να εξεταστούν οι αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλονται παραβάσεις των διατάξεων του παραγώγου δικαίου.

3. *Επί των αιτιάσεων που στηρίζονται στο παράγωγο δίκαιο*

141. Όπως προκύπτει από τη γενική ανάλυση των αιτιάσεων περί παραβιάσεων του παραγώγου δικαίου τις οποίες προβάλλει η Δημοκρατία της Σλοβενίας, η τελευταία βασίζεται, προς στήριξη των αιτιάσεων αυτών, στην προκείμενη ότι τα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας καθορίζονται από την επίμαχη διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε βάσει της συμβάσεως διαιτησίας. Πάντως, όπως τόνισα επανειλημμένως στις παρούσες προτάσεις, η εν λόγω σύμβαση και η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης. Ομοίως, όπως εκτέθηκε στο τμήμα με τις προκαταρκτικές παρατηρήσεις, ειδικά στα σημεία 109 έως 112 των παρουσών προτάσεων, από το άρθρο 52 ΣΕΕ και το άρθρο 355 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι το εδαφικό πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών αντιστοιχεί σε αντικειμενικό στοιχείο το οποίο έχει προκαθορισθεί από τα κράτη μέλη και έχει επιβληθεί στην Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξεταστεί αν η επίμαχη διαιτητική απόφαση μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως.

⁷¹ Όσον αφορά την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων, βλ. Azoulai L., «The “Retained Powers” Formula in the case law of the European Court of Justice: EU law as total law?», *European Journal of Legal Studies*, τόμος 2, αριθ. 4, 2011, σ. 192 έως 219, και Lindeboom J., «Why EU Law Claims Supremacy», *Oxford Journal of Legal Studies*, τόμος 38, θέρος του 2018, σ. 328 έως 356, <https://doi.org/10.1093/ojls/gqy008>, καθώς και Neframi E., «Le principe de coopération loyale comme fondement identitaire de l'Union européenne», *Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne*, αριθ. 556, 2012, σ. 197 έως 203.

⁷² Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 1995, Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, σκέψη 21), της 11ης Αυγούστου 1995, Wielockx (C-80/94, EU:C:1995:271, σκέψη 16), και της 16ης Ιουλίου 1998, ICI (C-264/96, EU:C:1998:370, σκέψη 19), σχετικά με την άμεση φορολογία.

α) Η έλλειψη από την επίμαχη διαιτητική απόφαση της ιδιότητας να είναι αφεαυτής εκτελεστή και η μη εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως

142. Αφενός, είμαι της γνώμης ότι, κατ' αρχήν, θα ήταν δυνατόν να γίνει δεκτή η θέση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας ότι απόφαση προερχόμενη από αναγνωρισμένα διεθνή δικαστήρια, όπως το Cour internationale de justice (Διεθνές Δικαστήριο, στο εξής: CIJ) ή το CPA συνιστά για το Δικαστήριο νομικό γεγονός (δεδικασμένο)⁷³. Εν προκειμένω, κατ' εφαρμογήν της συμβάσεως διαιτησίας⁷⁴, η διαδικασία ενώπιον του εν λόγω διαιτητικού δικαστηρίου διεξήχθη υπό την αιγίδα μόνιμου διαιτητικού οργάνου, του CPA⁷⁵, το οποίο ορίστηκε ως το όργανο που εκτελεί χρέη γραμματείας⁷⁶ από τα δύο εν λόγω κράτη⁷⁷.

143. Αφετέρου, εκτιμώ ότι, από πλευράς δικαίου της Ένωσης (άρθρο 52 ΣΕΕ και άρθρο 355 ΣΛΕΕ) και, ιδίως, όσον αφορά την αρμοδιότητα εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης την οποία έχουν τα κράτη μέλη, είναι απαραίτητο όχι μόνον να οριοθετηθούν τα μεταξύ τους σύνορα κατά τη νομική και την πολιτική έννοια, αλλά και η οριοθέτηση αυτή να τεθεί σε εφαρμογή και να είναι λειτουργική. Οι Συνθήκες δεν προβλέπουν καμία αρμοδιότητα της Ένωσης για να καθορίσει από πού ξεκινούν και πού τελειώνουν τα εδάφη που υπάγονται αντιστοίχως σε δύο γειτονικά κράτη. Ο καθορισμός της εκτάσεως και των ορίων της επικράτειας εμπίπτει στην κυριαρχία κάθε ενός από τα κράτη μέλη, σε συμφωνία με τους κανόνες του δημοσίου διεθνούς δικαίου, όπως προκύπτει, *mutatis mutandis*, από την απόφαση Aktiebolaget NN⁷⁸.

144. Προς τούτο, επισημαίνεται ότι, αφενός, σύμφωνα με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, ΣΕΕ, η Ένωση ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη με τις Συνθήκες για την επίτευξη των στόχων που οι Συνθήκες αυτές ορίζουν⁷⁹ και ότι, αφετέρου, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, ΣΕΕ, κάθε αρμοδιότητα που δεν απονέμεται στην Ένωση ανήκει στα κράτη μέλη. Εν προκειμένω, φρονώ ότι πρόκειται για αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Επομένως, για να μπορεί να εφαρμοστεί το δίκαιο της Ένωσης, τα σύνορα μεταξύ κρατών πρέπει όχι μόνον να έχουν καθορισθεί από απόψεως δημοσίου διεθνούς δικαίου, αλλά και να έχουν οριοθετηθεί από πραγματικής απόψεως.

145. Μολονότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που κατατέθηκε στο Δικαστήριο, τα επίμαχα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας καθορίζονται από την επίμαχη διαιτητική απόφαση, εντούτοις πρέπει να επισημανθεί ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η δυνατότητα εφαρμογής και η ισχύς της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως αμφισβητούνται εντόνως από τη Δημοκρατία της Κροατίας. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι, με ρηματική διακοίνωση της 30ής Ιουλίου 2015, η Δημοκρατία της Κροατίας γνωστοποίησε στη Δημοκρατία της Σλοβενίας τη λήξη της συμβάσεως διαιτησίας και την ενδεχόμενη εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 65 της Συμβάσεως της Βιέννης⁸⁰. Η γνωστοποίηση αυτή κοινοποιήθηκε

73 Στην απόφασή του της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:973, σκέψεις 88 έως 91), το Δικαστήριο αναφέρθηκε, προσφάτως, στις γνωμοδοτήσεις του CIJ, ως «πηγές δικαίου», οι οποίες, ωστόσο, κατ' εμέ, πρέπει να διακριθούν από ένα «νομικό γεγονός».

74 Κατά το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, της συμβάσεως διαιτησίας, το διαιτητικό δικαστήριο έπρεπε να διεξαγάγει τη διαδικασία σύμφωνα με τους προαιρετικούς κανόνες του CPA για τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ δύο κρατών. Οι κανόνες αυτοί είναι διαθέσιμοι στο <https://pca-cpa.org/fr/documents/pca-conventions-and-rules/>.

75 Το CPA εδρεύει στη Χάγη και ιδρύθηκε με τις συμβάσεις για την ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών, οι οποίες συνήφθησαν στη Χάγη το 1899 και το 1907.

76 Βλ. σκέψη 148 της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως.

77 Βλ. υποσημείωση 17 των παρούσων προτάσεων.

78 Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2007 (C-111/05, EU:C:2007:195, σκέψη 54).

79 Πρβλ. γνωμοδότηση 2/94 (Προσχώρηση της Κοινότητας στην ΕΣΔΑ) της 28ης Μαρτίου 1996 (EU:C:1996:140, σκέψη 24), αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 2009, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-370/07, EU:C:2009:590, σκέψη 46), και της 25ης Οκτωβρίου 2017, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (CMR-15) (C-687/15, EU:C:2017:803, σκέψη 48).

80 Σκέψη 84 της διαιτητικής αποφάσεως.

επίσης στο διαιτητικό δικαστήριο στις 31 Ιουλίου 2015. Συναφώς, κατόπιν της γνωστοποίησεως αυτής, η Δημοκρατία της Κροατίας αποσύρθηκε από τη διαδικασία διαιτησίας και δεν έλαβε πλέον μέρος σε αυτήν. Με τα δικόγρατά της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, υποστήριξε ότι το διαιτητικό δικαστήριο, με την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, υπερέβη τις αρμοδιότητές του⁸¹.

146. Γενικότερα, παρατηρείται ότι, στην ιστορία του διεθνούς δικαίου ακόμη και μέχρι σήμερα⁸², δεν είναι άγνωστη η περίπτωση όπου ένα εκ των μερών σε διαιτητική διαδικασία δεν αναγνωρίζει την ισχύ αποφάσεως την οποία εξέδωσε διαιτητικό δικαστήριο ή αρνείται να την εκτελέσει⁸³. Συγκεκριμένα, δεν υπάρχει μεν υποχρεωτικός μηχανισμός ελέγχου των διακρατικών διαιτητικών αποφάσεων, πλην όμως, όταν ένα κράτος αμφισβητεί μια τέτοια διαιτητική απόφαση, δύναται να φέρει στο CIJ τη διαφορά που αφορά την ισχύ της αποφάσεως αυτής⁸⁴.

147. Στο πλαίσιο αυτό, ουδόλως προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, για να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους δεν αναγνωρίζει την επίμαχη διαιτητική απόφαση, στηρίζεται στην προβαλλόμενη υπέρβραση εξουσίας του διαιτητικού δικαστηρίου λόγω της ίδιας της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής⁸⁵. Στην πράξη, όταν κράτος αμφισβητεί διακρατική διαιτητική απόφαση, η εν λόγω διαιτητική απόφαση αποτελεί, στην πραγματικότητα, προσπάθεια επιλύσεως αυτής της διαφοράς, δεδομένου ότι, στο δημόσιο διεθνές δίκαιο και υπό το πρίσμα αυτού που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η ατελής του φύση, δεν υφίσταται ανεξάρτητος από την κυριαρχική βούληση των κρατών δεσμευτικός μηχανισμός, που να διασφαλίζει την εκτέλεση των διακρατικών διαιτητικών αποφάσεων⁸⁶.

148. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι, από απόψεως διεθνούς δικαίου, η μερική διαιτητική απόφαση περιλαμβάνει νομική εκτίμηση σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που μνημονεύονται στο σημείο 145 των παρουσών προτάσεων⁸⁷, εντούτοις η διαιτητική αυτή απόφαση δεν έχει, μέχρι σήμερα, τεθεί σε εφαρμογή στις σχέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας. Συναφώς, σημειώνω ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, της συμβάσεως διαιτησίας ορίζει ότι «τα μέρη θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να θέσουν σε εφαρμογή τη διαιτητική απόφαση, συμπεριλαμβανομένης, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο, της τροποποίησης της εθνικής

81 Σημεία 87 έως 92 της ενστάσεως απαραδέκτου.

82 Επί παραδείγματι, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας δεν αναγνωρίζει τη διαιτητική απόφαση που το CPA εξέδωσε στο πλαίσιο διαιτησίας σχετικά με τη Νότια Σινική Θάλασσα (Δημοκρατία των Φιλιππίνων κατά Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, αριθ. 2013-19, διαιτητική απόφαση της 12ης Ιουλίου 2016).

83 Βλ. επί παραδείγματι, διαιτητική απόφαση της 15ης Ιουνίου 1911, υπόθεση Chamizal, *Répertoire de la jurisprudence arbitrale internationale*, αριθ. 1073· σύνορα μεταξύ του Καναδά και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής κατά Ηνωμένου Βασιλείου, διαιτητική απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1831 από τον Βασιλιά Γουλιέλμο Α' των Κάτω Χωρών, *Répertoire de la jurisprudence arbitrale internationale*, αριθ. 1054 και 1080, και Συνθήκη ορίων του 1858, Κόστα Ρίκα κατά Νικαράγουας, διαιτητική απόφαση της 22ας Μαρτίου 1888 από τον Αμερικανό Πρόεδρο G. Cleveland, *Répertoire de la jurisprudence arbitrale internationale*, αριθ. 1003.

84 Βλ. Giraudeau, G. «Les différends territoriaux devant le juge international: entre droit et transaction», σ. 122 έως 125. Βλ., μεταξύ άλλων, τις υποθέσεις της διαιτητικής αποφάσεως που εξέδωσε ο Βασιλιάς της Ισπανίας στις 23 Δεκεμβρίου 1906 (Ονδούρα κατά Νικαράγουας, απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1960, CIJ Recueil 1960, σ. 214) και της διαιτητικής αποφάσεως της 31ης Ιουλίου 1989 (Γουινέα-Μπισάου κατά Σενεγάλης, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1991, CIJ Recueil 1992, σ. 76). Στην πρώτη υπόθεση, η Νικαράγουα είχε αρνηθεί να εκτελέσει τη διαιτητική απόφαση που είχε εκδοθεί το 1906, οπότε η Κυβέρνηση της Ονδούρας προσέφυγε στο CIJ προκειμένου να αναγνωριστεί αυτή η μη εκτέλεση. Με την απόφασή του της 18ης Νοεμβρίου 1960, το CIJ επικύρωσε την εν λόγω διαιτητική απόφαση. Στη δεύτερη υπόθεση, η Γουινέα-Μπισάου είχε αρνηθεί να εφαρμόσει τη διαιτητική απόφαση του 1989 που αφορούσε τη θαλάσσια οριοθέτηση μεταξύ της Γουινέας-Μπισάου και της Σενεγάλης. Με βάση τις δηλώσεις αυτών των δύο κρατών, η Γουινέα-Μπισάου προσέφυγε στο CIJ, σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 2, του καταστατικού του CIJ. Με την απόφασή του της 12ης Νοεμβρίου 1991, το CIJ επικύρωσε την εν λόγω διαιτητική απόφαση.

85 Σημεία 87 έως 92 της ενστάσεως απαραδέκτου.

86 Caldeira Brant, L. N., «L'autorité de la chose jugée en droit international public», σ. 209 έως 211.

87 Βλ. σκέψεις 148 έως 225 της μερικής διαιτητικής αποφάσεως.

νομοθεσίας, εντός έξι μηνών από της εκδόσεως της διαιτητικής αποφάσεως». Υπό την έννοια αυτή, συμμερίζομαι το επιχείρημα που η Δημοκρατία της Κροατίας προέβαλε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά το οποίο η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν έχει «αφεαυτής εκτελεστό» χαρακτήρα⁸⁸, πράγμα που σημαίνει, κατά την άποψή μου, ότι δεν έχει άμεση εφαρμογή⁸⁹.

149. Επομένως, είμαι της γνώμης ότι η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν τέθηκε σε εφαρμογή στις σχέσεις μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, οπότε, από πλευράς δικαίου της Ένωσης, τα σύνορα μεταξύ των δύο αυτών κρατών δεν έχουν καθορισθεί ούτε κατά την έννοια του άρθρου 52 ΣΕΕ και του άρθρου 355 ΣΛΕΕ ούτε κατά την έννοια της νομολογίας *Aktiebolaget NN*⁹⁰, βάσει της οποίας σε κάθε κράτος μέλος εναπόκειται να καθορίσει την έκταση και τα όρια του εδάφους του, σε συμφωνία με τους κανόνες του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Δεδομένου ότι ο καθορισμός των συνόρων μεταξύ κρατών μελών δεν συνιστά δοτή αρμοδιότητα της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, ΣΕΕ και δεν εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, τα επίμαχα ζητήματα δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής λόγω παραβάσεως, δυνάμει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ.

150. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να εξεταστούν χωριστά οι ειδικές αιτιάσεις που αντλούνται από το παράγωγο δίκαιο και προβλήθηκαν από την προσφεύγουσα προς στήριξη της προσφυγής της. Πρέπει να εξεταστεί η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί των αιτιάσεων προς στήριξη της προσφυγής που ερείδονται, αφενός (υπό β), στο άρθρο 5, παράγραφος 2, και στο παράρτημα I του κανονισμού 1380/2013 (τρίτη αιτίαση) και, αφετέρου (υπό γ), στο σύστημα ελέγχου, στην επιθεώρηση και στην εφαρμογή του καθεστώτος ελέγχου που προβλέπουν ο κανονισμός 1224/2009 και ο εκτελεστικός κανονισμός 404/2011 (τέταρτη αιτίαση), στα άρθρα 4 και 17, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν (πέμπτη αιτίαση), καθώς και στο άρθρο 2, παράγραφος 4, και στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/89 (έκτη αιτίαση).

β) Επί της τρίτης αιτιάσεως με την οποία προβάλλεται παράβαση του κανονισμού 1380/2013

151. Με την τρίτη αιτίαση, η Δημοκρατία της Σλοβενίας ισχυρίζεται ότι η Δημοκρατία της Κροατίας, μη σεβόμενη την επικράτειά της, παραβίασε το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της κοινής αλιευτικής πολιτικής, και ειδικότερα το άρθρο 5, παράγραφος 2, και το παράρτημα I του κανονισμού 1380/2013⁹¹.

152. Κατ' αρχάς, παρατηρώ ότι, αντιθέτως προς άλλες πράξεις του παραγώγου δικαίου που επικαλείται η Δημοκρατία της Σλοβενίας, ο κανονισμός 1380/2013 περιλαμβάνει ρητή αναφορά στη διαιτητική απόφαση που θα εκδιδόταν. Συγκεκριμένα, κατά τις υποσημειώσεις που αφορούν τα σημεία 8 και 10, τα οποία φέρουν τον τίτλο «Παράκτια ύδατα της Κροατίας» (σημείο 8) και

⁸⁸ Επικουρικώς, όσον αφορά το ζήτημα αν οι αποφάσεις του CIJ έχουν «αφεαυτών εκτελεστό» χαρακτήρα, βλ. απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών, της 25ης Μαρτίου 2008, *Medellín κατά Texas* [552, US 491 (2008)]. Το Ανώτατο Δικαστήριο είχε κληθεί να αποφανθεί ως προς το αν η απόφαση του CIJ της 31ης Μαρτίου 2004, *Avena* και λοιποί Μεξικανοί υπήκοοι (Μεξικό κατά Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, CIJ Recueil 2004, σ. 12 έως 73), μπορούσε να τύχει επικλήσεως από ιδιώτη ενώπιον των αμερικανικών δικαστηρίων. Το Ανώτατο Δικαστήριο υπενθύμισε τη νομολογιακή διάκριση μεταξύ των «αφεαυτών εκτελεστών» («self-executing») διεθνών υποχρεώσεων, οι οποίες έχουν άμεση εφαρμογή όπως οι ομοσπονδιακοί νόμοι, και των Συνθηκών που απαιτούν εσωτερικά μέτρα εφαρμογής. Στην υπόθεση εκείνη, το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι ουδεμία από τις διατάξεις των Συνθηκών που διέπουν τα αποτελέσματα των αποφάσεων του CIJ στον οικείο τομέα, ήτοι, πρώτον, το προαιρετικό πρωτόκολλο της Συμβάσεως της Βιέννης περί των διπλωματικών σχέσεων το οποίο αφορά την υποχρεωτική επίλυση των διαφορών, δεύτερον, το άρθρο 94 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και, τρίτον, το καταστατικό του CIJ, καθιστά τις εν λόγω αποφάσεις «αφεαυτών εκτελεστές» (US 507 έως 512). Ως εκ τούτου, για να είναι δυνατή η επίκληση των αποφάσεων του CIJ ενώπιον των δικαστηρίων των Ηνωμένων Πολιτειών, οι αποφάσεις του CIJ πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή από την ομοσπονδιακή νομοθεσία που τις καθιστά εφαρμοστέες (US 504), ο δε νομοθέτης έχει τη δυνατότητα, για τον σκοπό αυτόν, να ψηφίσει τους νόμους που καθιστούν τις αποφάσεις αυτές εφαρμοστέες στο εσωτερικό δίκαιο (US 527).

⁸⁹ Βλ. Verhoeven, J., «La notion d'«applicabilité directe» du droit international», *RBDI*, 243, αριθ. 13 και 14, 1986. Σύμφωνα με ευρύ ορισμό, «έχει άμεση εφαρμογή ο κανόνας διεθνούς δικαίου ο οποίος, χωρίς να απαιτεί κανένα εσωτερικό μέτρο εκτελέσεως, μπορεί να εφαρμοστεί στο κράτος όπου ισχύει ο κανόνας αυτός».

⁹⁰ Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2007 (C-111/05, EU:C:2007:195).

⁹¹ Βλ., ιδίως, τη συνοπτική έκθεση των αιτιάσεων που περιλαμβάνεται στη σελίδα 3 του δικογράφου της προσφυγής και το αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής.

«Παράκτια ύδατα της Σλοβενίας» (σημείο 10), του παραρτήματος I του κανονισμού 1380/2013, το «ανωτέρω καθεστώς εφαρμόζεται από την ημερομηνία πλήρους εφαρμογής της διαιτητικής απόφασης». Συναφώς, δεδομένου ότι ο κανονισμός 1380/2013 αποτελεί νομοθετική πράξη της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 297 ΣΛΕΕ, είναι προφανές ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφασίσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του κανονισμού αυτού, ήτοι αν το κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο των σχέσεων γειτονίας, λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων του παραρτήματος I, έχει εφαρμογή.

153. Εντούτοις, εφόσον η Δημοκρατία της Σλοβενίας, με την τρίτη αίτηση με την οποία προβάλλει παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 2, και του παραρτήματος I του κανονισμού 1380/2013⁹², σκοπεύει να διαπιστωθεί ότι η Δημοκρατία της Κροατίας παραβίασε το καθεστώς που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, φρονώ ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει την εν λόγω αίτηση.

154. Συναφώς, σημειώνεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1380/2013 προβλέπει ίση πρόσβαση σε ύδατα και πόρους σε όλα τα ύδατα της Ένωσης, πλην των αναφερομένων, μεταξύ άλλων, στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού. Η εν λόγω παράγραφος 2 επιτρέπει στα κράτη μέλη, εντός των υδάτων που βρίσκονται έως 12 ναυτικά μίλια από τις γραμμές βάσεως τα οποία τελούν υπό την κυριαρχία ή δικαιοδοσία τους, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 να περιορίζουν την αλιεία στα αλιευτικά σκάφη τα οποία αλιεύουν κατά παράδοση στα ύδατα αυτά από λιμένες παρακείμενων ακτών, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων για τα αλιευτικά σκάφη της Ένωσης που φέρουν τη σημαία άλλων κρατών μελών στο πλαίσιο υφιστάμενων σχέσεων γειτονίας μεταξύ κρατών μελών, και των ρυθμίσεων του παραρτήματος I, που καθορίζει για κάθε κράτος μέλος τις γεωγραφικές ζώνες εντός των παράκτιων ζωνών άλλων κρατών μελών στις οποίες ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές καθώς και τα είδη τα οποία αυτές αφορούν. Το παράρτημα I του εν λόγω κανονισμού καθορίζει τις προϋποθέσεις προσβάσεως στις παράκτιες ζώνες κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού. Στις υποσημειώσεις οι οποίες αφορούν τα σημεία 8 και 10 του παραρτήματος I του κανονισμού 1380/2013, τα οποία φέρουν τον τίτλο «Παράκτια ύδατα της Κροατίας» (σημείο 8) και «Παράκτια ύδατα της Σλοβενίας» (σημείο 10), αναφέρεται ότι το «ανωτέρω καθεστώς εφαρμόζεται από την ημερομηνία πλήρους εφαρμογής της διαιτητικής απόφασης». Ελλείψει περαιτέρω διευκρινίσεων όσον αφορά το εν λόγω κείμενο, το κείμενο αυτό πρέπει να ερμηνευθεί για να κατανοηθεί το περιεχόμενο της παραπομπής στη διαιτητική απόφαση που θα εκδιδόταν.

155. Όσον αφορά την έκφραση «ανωτέρω καθεστώς», το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι το καθεστώς αυτό αφορά ορισμένες ειδικές ρυθμίσεις που παρέχουν στα αλιευτικά σκάφη της Ένωσης που φέρουν τη σημαία άλλων κρατών μελών το δικαίωμα να αλιεύουν στις ζώνες των 12 ναυτικών μιλίων στο πλαίσιο υφιστάμενων σχέσεων γειτονίας μεταξύ κρατών μελών⁹³. Ως εκ τούτου, η εν λόγω έκφραση πρέπει να νοείται υπό την έννοια ότι αφορά το ειδικό καθεστώς αμοιβαίας προσβάσεως «για τα αλιευτικά σκάφη της Ένωσης που φέρουν τη σημαία άλλων κρατών μελών στο πλαίσιο υφιστάμενων σχέσεων γειτονίας μεταξύ κρατών μελών» (στο εξής: ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο των σχέσεων γειτονίας).

156. Όσον αφορά την έκφραση «από την ημερομηνία πλήρους εφαρμογής της διαιτητικής απόφασης» η οποία διαλαμβάνεται στα σημεία 8 και 10 του παραρτήματος I του κανονισμού 1380/2013, τα οποία αντανakλούν το περιεχόμενο της Πράξεως Προσχωρήσεως⁹⁴, προκύπτει ότι η οριστική διαιτητική απόφαση είναι πράξη από την οποία εξαρτάται η χρονική εφαρμογή του ειδικού καθεστώτος στο

⁹² Σημειώνω ότι, στο αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής, η Δημοκρατία της Σλοβενίας προσάπτει στη Δημοκρατία της Κροατίας συμπεριφορές (βλ. σελίδα 41 του δικογράφου της προσφυγής) που τις χαρακτηρίζει όλες ως παραβάσεις του άρθρου 5, παράγραφος 2 και του παραρτήματος I του κανονισμού 1380/2013.

⁹³ Στην απόφασή του της 19ης Μαρτίου 2005, Ισπανία κατά Συμβουλίου (C-91/03, EU:C:2005:174, σκέψη 44), το Δικαστήριο ερμήνευσε, μεταξύ άλλων, το άρθρο 17, παράγραφος 2, και το παράρτημα I του κανονισμού 2371/2002, που κατέστησαν, αντιστοίχως, το άρθρο 5, παράγραφος 2, και στο παράρτημα I του κανονισμού 1380/2013 και είχαν παρόμοια διατύπωση. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το παράρτημα I του εν λόγω κανονισμού, στο οποίο παρέπεμπε το εν λόγω άρθρο 17, παράγραφος 2, καθόριζε, για κάθε ένα από τα κράτη αυτά, τις γεωγραφικές ζώνες των παράκτιων υδάτων των άλλων κρατών μελών όπου ασκούνταν οι δραστηριότητες αυτές, καθώς και τα είδη τα οποία αφορούσαν οι δραστηριότητες αυτές.

⁹⁴ Βλ. σημείο 15 των παρούσων προτάσεων.

πλαίσιο των σχέσεων γειτονίας, οι πρακτικές ρυθμίσεις του οποίου προβλέπονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού. Επομένως, το καθεστώς αυτό δεν μπορεί να ισχύσει πριν από την «πλήρη εφαρμογή» από τη Δημοκρατία της Κροατίας και τη Δημοκρατία της Σλοβενίας της διαιτητικής αποφάσεως που θα εκδιδόταν. Με άλλα λόγια, αντικείμενο των εν λόγω σημείων 8 και 10 είναι η αναστολή της δυνατότητας εφαρμογής του εν λόγω καθεστώτος όσο εκκρεμεί η επίλυση της διαφοράς που αφορά τα επίμαχα σύνορα μεταξύ των δύο αυτών κρατών. Εν προκειμένω, όπως επιβεβαίωσε η Δημοκρατία της Κροατίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή, επειδή ότι το εν λόγω κράτος μέλος θεωρεί ότι εγκύρως κατήγγειλε τη σύμβαση διαιτησίας⁹⁵ και αρνείται να αναγνωρίσει την εκδοθείσα βάσει της συμβάσεως αυτής επίμαχη διαιτητική απόφαση. Επομένως, είμαι της γνώμης ότι το εν λόγω ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο των σχέσεων γειτονίας δεν έχει εφαρμογή *ratione temporis* όσον αφορά την κροατική και τη σλοβενική παράκτια ζώνη. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα προσάπτει στη Δημοκρατία της Κροατίας ότι παραβίασε το κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1380/2013 ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο των σχέσεων γειτονίας, το οποίο δεν είχε εφαρμογή ούτε κατά τη διάρκεια των προσαπτόμενων παραβάσεων ούτε κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας, καθόσον η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή, φρονώ ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει την τρίτη αιτίαση.

γ) Η τέταρτη έως και η έκτη αιτίαση προς στήριξη της προσφυγής

157. Όσον αφορά την τέταρτη έως και την έκτη αιτίαση που προβάλλει η Δημοκρατία της Σλοβενίας, το εν λόγω κράτος μέλος επικαλείται διατάξεις σχετικές με το καθεστώς ελέγχου που κατοχυρώνουν ο κανονισμός 1224/2009 και ο εκτελεστικός κανονισμός 404/2011 (τέταρτη αιτίαση), τα άρθρα 4 και 17, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν (πέμπτη αιτίαση), καθώς και το άρθρο 2, παράγραφος 4, και το άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/89 (έκτη αιτίαση).

158. Συναφώς, πρώτον, όσον αφορά την τέταρτη αιτίαση με την οποία προβάλλεται παράβαση των διατάξεων του κανονισμού 1224/2009 και του εκτελεστικού κανονισμού 404/2011, η προσαπτόμενη συμπεριφορά έχει ως χαρακτηριστικό το ότι «σκάφη του κροατικού λιμενικού συνοδεύουν τους Κροάτες αλιείς που αλιεύουν στα σλοβενικά ύδατα, εμποδίζοντας τους Σλοβένους επιθεωρητές αλιείας να ασκήσουν έλεγχο». Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι «οι κροατικές αρχές επιβάλλουν πρόστιμα για παράνομη διέλευση συνόρων και παράνομη αλιεία στους Σλοβένους αλιείς που αλιεύουν εντός των σλοβενικών υδάτων τα οποία έχει οικειοποιηθεί η [Δημοκρατία της Κροατίας]» και ότι η τελευταία «δεν γνωστοποιεί στη [Δημοκρατία της Σλοβενίας] κανένα στοιχείο σχετικό με τις δραστηριότητες των κροατικών σκαφών εντός των σλοβενικών υδάτων, όπως απαιτεί ο κανονισμός». Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, ως εκ τούτου, η Δημοκρατία της Κροατίας «εμποδίζει τη [Δημοκρατία της Σλοβενίας] να ασκεί έλεγχο στα ύδατα που υπόκεινται στην κυριαρχία της και στη δικαιοδοσία της και δεν σέβεται την αποκλειστική αρμοδιότητα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας επί των χωρικών υδάτων της ως παράκτιου κράτους»⁹⁶.

159. Δεύτερον, όσον αφορά την πέμπτη αιτίαση που αντλείται από τις διατάξεις του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, σημειώνω ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας θεωρεί ότι η Δημοκρατία της Κροατίας «δεν αναγνωρίζει τα σύνορα που καθορίστηκαν με τη διαιτητική απόφαση ως κοινή συνοριακή γραμμή με τη [Δημοκρατία της Σλοβενίας], δεν συνεργάζεται με [αυτό το κράτος] για την επιτήρηση αυτών των “εξωτερικών συνόρων” και δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει ικανοποιητική επιτήρηση», πράγμα που αντιβαίνει προς τα άρθρα 4, 13 και 17 του εν λόγω κώδικα.

⁹⁵ Οφείλω να επισημάνω ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, της συμβάσεως διαιτησίας προβλέπει την υποχρέωση να ληφθεί «κάθε απαραίτητο μέτρο» για την εφαρμογή της διαιτητικής αποφάσεως εντός έξι μηνών από της δημοσίευσής της.

⁹⁶ Σύνοψη των λόγων που περιλαμβάνεται στις σελίδες 3 και 4 του δικογράφου της προσφυγής και σημεία 100 έως 109 του δικογράφου της προσφυγής.

160. Τρίτον, όσον αφορά την έκτη αιτίαση που στηρίζεται σε φερόμενη παράβαση των διατάξεων της οδηγίας 2014/89, παρατηρώ ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας στηρίζεται ευθέως στη μη εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως με την οποία οριοθετήθηκαν τα χωρικά ύδατα, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής. Κατά την προσφεύγουσα, η Δημοκρατία της Κροατίας περιλαμβάνει τα σλοβενικά χωρικά ύδατα στον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό της και, συνεπώς, εμποδίζει την προσαρμογή στους χάρτες της Δημοκρατίας της Σλοβενίας.

161. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία της Δημοκρατίας της Σλοβενίας σχετικά με τις φερόμενες παραβιάσεις του παραγώγου δικαίου στηρίζεται στην προκείμενη ότι τα επίμαχα σύνορα έχουν, στην πράξη, καθορισθεί. Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από τα πραγματικά περιστατικά που η Δημοκρατία της Σλοβενίας επικαλείται προς στήριξη των ισχυρισμών της, από τα οποία προκύπτει ότι τα πραγματικά αυτά περιστατικά δεν θα είχαν λάβει χώρα αν υπήρχαν λειτουργικά σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας. Εντούτοις, όπως προκύπτει από τα σημεία 145 έως 150 των παρούσων προτάσεων, φρονώ ότι δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση, δεδομένου ότι η επίμαχη διαιτητική απόφαση ουδέποτε εκτελέστηκε. Επομένως, η Δημοκρατία της Σλοβενίας επιδιώκει, εμμέσως, να επιτύχει την εκτέλεση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως. Πάντως, ένα τέτοιο αίτημα εκτελέσεως δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Ένωσης. Αν το Δικαστήριο αποφανθεί επί της τέταρτης έως και της έκτης αιτιάσεως, όπως αυτές έχουν διατυπωθεί, αυτό θα το οδηγήσει να επιλύσει, το ίδιο το Δικαστήριο, το ζήτημα των επίμαχων συνόρων, ενώ, όπως προκύπτει από τα σημεία 143 και 144 των παρούσων προτάσεων, η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στα κράτη μέλη (βλ. σημείο 110 των παρούσων προτάσεων). Επομένως, οι προβαλλόμενες παραβιάσεις του παραγώγου δικαίου, ως εκ της φύσεώς τους, έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με το ζήτημα του καθορισμού, εν τοις πράγμασι, των συνόρων μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας. Συναφώς, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της τέταρτης έως και της έκτης αιτιάσεως που η Δημοκρατία της Σλοβενίας προβάλλει προς στήριξη της προσφυγής της.

162. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των αιτιάσεων που στηρίζονται στο πρωτογενές δίκαιο και στο παράγωγο δίκαιο και, επομένως, να αποφανθεί επί της υπό κρίση προσφυγής στο σύνολό της.

163. Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να εξεταστούν περαιτέρω οι αιτιάσεις της Δημοκρατίας της Κροατίας σχετικά με το απαράδεκτο της προσφυγής.

Δ. Σύνοψη της αναλύσεως

164. Μολονότι οι προβαλλόμενες από τη Δημοκρατία της Σλοβενίας αιτιάσεις που αφορούν φερόμενες παραβάσεις μπορεί, εκ πρώτης όψεως, να φαίνονται ότι είναι αιτιάσεις σχετικές με το δίκαιο της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 259 ΣΛΕΕ, εντούτοις, κατόπιν αναλύσεως σε βάθος, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι κάθε ενδεχόμενη διαπίστωση των παραβάσεων που προσάπτονται στη Δημοκρατία της Κροατίας θα στηριζόταν στην προκείμενη ότι τα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας έχουν καθορισθεί. Πάντως, ένας τέτοιος καθορισμός αποτελεί, από την ίδια τη φύση του, ζήτημα που εμπίπτει στο δημόσιο διεθνές δίκαιο, πράγμα που επιβεβαιώθηκε από την ανάλυση της συμβάσεως διαιτησίας και της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως, οι οποίες δεν μπορούν να θεωρηθούν πράξεις που εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης. Τα ζητήματα σχετικά με την ισχύ, την ερμηνεία και την εκτέλεση των δύο αυτών διεθνών νομικών πράξεων δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 259 ΣΛΕΕ. Επιπλέον, διαπιστώνω ότι η επίμαχη διαιτητική απόφαση δεν έχει εκτελεστεί στις σχέσεις μεταξύ των δύο αυτών κρατών μελών, και εξάλλου δεν έχει αφεαυτής εκτελεστώ χαρακτήρα. Επομένως, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, τα επίμαχα σύνορα δεν έχουν καθορισθεί μεταξύ της Δημοκρατίας της Κροατίας και της Δημοκρατίας της Σλοβενίας κατά την έννοια του άρθρου 52 ΣΕΕ και του άρθρου 355 ΣΛΕΕ. Δεδομένου ότι οι περί παραβάσεως ισχυρισμοί που προβάλλει η Δημοκρατία της Σλοβενίας αφορούν

τα επίμαχα σύνορα μεταξύ των δύο αυτών κρατών μελών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι ισχυρισμοί αυτοί έχουν μόνον παρεπόμενο χαρακτήρα σε σχέση με την επίλυση της διαφοράς διεθνούς χαρακτήρα, η οποία δεν εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης και για την οποία το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο.

165. Εν τέλει, οφείλω να σημειώσω ότι είναι λυπηρό το γεγονός ότι μια συνοριακή διαφορά δεν λύθηκε οριστικά ακόμη και μετά τη δημοσίευση της επίμαχης διαιτητικής αποφάσεως. Πάντως, είμαι πεπεισμένος ότι η λύση της εν λόγω διαφοράς βρίσκεται στο πολιτικό επίπεδο.

VII. Επί των δικαστικών εξόδων

166. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

167. Από τους λόγους που προπαρατέθηκαν προκύπτει ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας είναι ο ηττηθείς διάδικος στην υπό κρίση υπόθεση και πρέπει να φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της Δημοκρατίας της Κροατίας.

VIII. Πρόταση

168. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο:

- να αποσύρει από τη δικογραφία τη γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα C.2 της απαντήσεως της Δημοκρατίας της Σλοβενίας στην ένσταση απαραδέκτου·
- να κρίνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι αρμόδιο να εκδικάσει την παρούσα προσφυγή·
- να ορίσει ότι η Δημοκρατία της Σλοβενίας φέρει τα δικαστικά της έξοδα και να την καταδικάσει στα δικαστικά έξοδα της Δημοκρατίας της Κροατίας.